

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUNSÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG. Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az erdélyi magyarság sorsa.

A magyar közélet egy előkelősége, aki életkörülményeinél fogva jól ismeri az erdélyi viszonyokat s aki nemrég az erdélyi magyarság sorsáról általunk közölt adatok egy részét szolgáltatotta nekünk, a következő levelet írta lapunk főszerkesztőjéhez:

Budapest, január 14.

Eszembe jut egy jogászkoromban történt epizód. Két elválaszthatatlan jóbarát járt velem együtt az egyetemen. Gyermekkoruk óta együtt nevelkedtek, egy célra törektek, egy eszméért lángoltak, egyszóval a legnemesebb barátság kapcsolta őket össze. És mégis egy napon, valószínűleg dies infestus lehetett, jentéktelen dolog miatt összeszólalkoztak; minden törekvésem, hogy közöttük a békét helyreállítsam, hajótörést szenvedett; és másnap hajnalban már élesre kifent kardokkal kezükben álltak egymással szemközt. Jól ismerve a küzdő felek érzületét, az első összecsapásnál már feltűnt az a hevesség, melylyel az egyik viaskodó a harcot megkezdte. A másik ugyanolyan hevesen vágott vissza. És a negyedik összecsapásnál a jobb alsó karon alig észlelhető kis karcolás a szekundánsokat abba a kellemes helyzetbe hozta, hogy a párbajt beszüntessék és hogy a képzletben megejtett becsületsértést elintézték nyilvánítsák. A két ellenfél újra mint jó barát távozott a küzdőtérrel.

Eme harcmodor jutott eszembe, midőn a nemzeti feladatok sikeres megoldása céljából megindított mozgalom elején arra kéltem fel, hogy néhány esetvonással én is járuljak hozzá az általad megfestendő képhez. Az igazat megvallva, reméltem, hogy egy hevesebb támadás által előidézett védelmi harcban nekem is sikerülni fog egy kisebb vé-

detlen helyen ici-pici sebet ejthetni és — így a szokottnál valamivel sötétebb színekben festettem.

E harcmodor alkalmazására ösztönzött még az a remény is, hogy a majdan nagy számban beözönlő válaszok a sötét színben festett vázlaton oly színváltozást fognak előidézni, mely a képet tetszetősebbnek fogja feltüntetni. De fájdalom ebben a feltevésben merőben tévedtem. A becses lapodban közzétett, mondhatom, nemes ambíciótól duzzadó objektív és a valóságnak megfelelő állítólagos cáfolatok mindenben azt igazolják, amit állítottam, vagy mondjam: állítottunk, ami pedig nem volt más, mint az, hogy az *Emke* nem karolja fel oly mértékben nemzeti hivatásának minden feladatát, mint ezt az Erdélyben lakó két nemzetiség teszi saját nemzetisége érdekében; minek folytán bizony a magyar elem sem nem szaporodik, sem nem izmosodik.

Im lássuk:

Szóts Sándor dévai református lelkész nemes indulatában felsóhajt: „Hát én Istenem, hogy lehet mondani, miképp az *Emke* nem tesz Hunyadmegyében semmit? Hisz 4—5 papnak fizetését javítja, 8—9 nyári nyelhetet tart fenn.” Hát tagadtuk mi azt valaha? Mi csak azt mondtuk, hogy ez tulajdonképpen nem az *Emke* feladata és hogy jobb volna gazdasági téren is érvényesülnie.

Dózsa evangélikus református gimnáziumi tanár cáfolatában elismeri, hogy Szászvároson a magyarság ügye nem valami kedvező, további fejtegetéseiben pedig ezt mondja:

A magyarság pedig a csekély számu tisztviselőknél kívül főleg elszegényedett kisiparosokból áll, akiknek állapota az osztrák nagyipar versenyé folytán napról napra szomorubbá válik.

Hisz mi sem állítottunk egyebet, csak azt, hogy bizony Hunyadmegyében két osztály hanyatlak a magyar elem nagy kárára: az iparos és a földbirtokos; ha ezt a két osztályt *Dózsa* tanár ur *egynek* veszi, az ellen sem lehet kifogásom, mert *egynek* is jelenthet, amennyiben ez a két osztály a nemzetet magát, az ő egészében mint egységet is jelentheti.

Bartha főtisztelendő esperes ur a magyar telepítvények létesítése körül kifejtett eszméinket tökéletesen magáévá teszi, mondván:

Volt nemrégiben egy földmívelési miniszterünk: gróf *Bethlen* András, aki egyedül indult volt helyes utra Hunyadmegye magyarságának megtartása érdekében. A telepítési törvény meghozatala után ugyanis erős magyar telepeket akart itt létesíteni. Alólt megbízás folytán egypár alkalmas birtokot e célra össze is vásárolt volt, de mielőtt a kivitelre került volna a dolog, gróf *Bethlen* András távozott a helyéről s utóda, gróf *Festetics* Andor ez irányú intézkedéseit, mint — szerinte — nem célravezetőket rövid uton megsemmisítette, Hunyadmegye magyarságának soha ki nem pótolható kárára!

Hát bizony *Bethlen* e kérdésben helyes uton járt, ismerte az erdélyi viszonyokat. Én sem mondok többet, mint hogy bizony Hunyadmegye magyarságának soha ki nem pótolható kárára történt, hogy *Festetics* miniszteri elődjének helyes intézkedéseit megsemmisítette. De bevalloz még azt is, hogy reméltem, hogy ez a *pótolhatatlannak* jelzett körülmény más oldalról említessék fel épp most, midőn néhány óra választ el attól a perctől, midőn a *Darányi* miniszter által összehívott telepítési ankét megkezdí működését. Gondolják meg az ott majdan ülésező és tanakodó urak, hogy az amugy is gyenge székely népnek kitelepítése által Oláhország felé mindinkább gyengül a magyar szám-

Öreg asszony nem vén asszony.

(37)

— REGÉNY. —

Írta: GEROLAMO ROVETTA.

— Nem, nem! — Csak maradj a terrasszon, jobb lesz, így elkerüljük a pletykázást!

— Kellemes fürdőt kívánok, grófné, szolt hangosan Prandino, hogy a körülállók is meghallhassák.

— Au plaisir de vous revoir, kedves gróf, felelte a grófné olyan hangon, mely felköltötte a közelben levők figyelmét. Aztán nyugodt, kimért léptekkel közeledett a hölgyeknek fenntartott fürdők felé.

Eliza grófné ma is nagyon barátságos volt Eriprando iránt. Csakhogy e gyöngédség mögött bizonyos lehangoltság lappangott, mely a gróft óvatosságra inthette volna. Az őrnagygyal pedig alig váltott a grófné néhány szót. De ajkairól teljesen eltűnt a kihívó guny legkisebb nyoma is. Kerülte a tekintetét, ha az őrnagy evikkere alól fixirozta. Leányosan szemérmesnek akart látszani. De ez a szégyenkezés nem igen tudott érvényre jutni, mert tulszoros ruhája gátolta az ő szokott ábrándos mozdulataiban.

Mikor a lagunákon áthajóztak, a gőzhajón némán és szomoruan ültek egymás mellett.

Badoeronak igaza volt, mikor előtte való nap már megmondta, hogy ma a gőzhajó nem lesz ugyanolyan. Sokkal bizalmasabban és halkabban folyt a társalgás. Hangos kacagást nem lehetett hallani, csak egy-egy mosoly mutatkozott az ajkakon.

Badoero csak messziről üdvözölte a vicenzai grófnőket, mert ő feszes tartással ott állott Lentz hercegnő előtt. Ez magas, száraz, sötét, feketébe öltözött hölgy volt, ki a köszönéseket alig észre-

vehető fejhajtással viszonzta, a nélkül, hogy valaha valakinek a kezét nyujtaná. Az egész uton állva maradt, mintha csak azért tartózkodnék a demokrata jellegű gőzhajón, hogy kérvényeket fogadjon el, vagy kegyelmet osztogasson.

Eliza irigykedve nézte, d'Abala grófné pedig megvetéssel, Ariberti a nyakát kezdte nyujtogatni, abban a reményben, hogy Badoero talán észreveszi, hívja és bemutatja a hercegnőnek.

Csakhogy Badoero, fölényét érezve, feszes és komoly maradt és szívből örült, hogy őt most az egész világ a magasrangu öreg asszonyság udvarában látja. Senkit sem vett most észre, még Emmáskát sem, aki néhány lovastiszttel mulatott. Olyan büszke, előkelő és komoly volt e pillanatban a tartása, a milyen egy kamarásé lehet, aki felséges ura előtt áll.

Mikor Yamagata és Potapow a hajóra léptek, a Navaredo grófné kissé megvizsgálatódtak, mert azt remélték, hogy most már csak nekik is lesz egy kis udvaruk. Eliza nagyon gyöngéden üdvözölte a japán követet. Anya és leánya ajkairól csaknem egyszerre hangzott el a meglehetősen hangos: „Jó napot!” Cäcilia a jólismert, cimeres bőrdőntő kissé közelebb húzta, hogy az új barátok elhelyezkedhessenek. De Potapow és Yamagata ma alig hallattak egy szórakozott, rövid „bon jour, mes dames” és tovább mentek, „hogy a trón zsámolyánál meghajoljanak”, a hogy az őrnagy mondta. Ezt a mondást a vicenzai grófnők nagyon szellemesnek és találónak mondták.

Ramellini lovag érkezett most meg. Soha jobbkor. Mivel 30 fok R-t mutatott a hőmérő, felöltözött a karján hordozta. Mosolygott és vállalt vont, mikor Cäcilia egynemely nevetelenséget mondott a neveléses Krausz asszonyság rovására. Azután szomorú hangon tudatta, hogy ma megint nem fürdhetnek, mert szeles az idő. Így volt ez mindig.

— Jobb félni, mint megijedni, szokta azoknak mondani, kik ezt a tulzott elővigyázatot fölöslegesnek mondták.

Alig hogy Navaredo grófné fürödni ment, Gegio szörnyű torokfájásról kezdett panaszkodni és szegény Prandinonak nem maradt más hátra, mint a fiúnak fagyaltot adatni, hogy gyorsan meggyógyulhasson. Szorosan a korlát mellett ültek mind a ketten, mert Eriprando, a tengert bámulva, Elizát leste. Alig várta, hogy a vízben uszkálni láthassa. A pillanatnyi nyugalmat arra használta, hogy egy kis számvetést csináljon. Megijedt az eredménytől; nem volt több, mint kétszázötvenöt líraja, pedig még a szállodaszámla sincs kifizetve. — Meg sem tudta magának magyarázni, hogy hová repült a pénz — Kétszázötvenöt líra! Igaz is, hogy egyebet sem tett, mint költötte a pénzt! A gondola, a fürdő, az ebéd, keztü, lóvasut, reggeli, az a sok gőzhajó-költség! — Hogy csak kicsit rendezen élhessen, még háromszáz líra is kevés lett volna. Ha ez így megy tovább, egy hét múlva egészen üres lesz a zsebe, vagy nagyon közel lesz hozzá. De ha egyszer igazán nem tud koldus lenni, nem annak született! — Hiszen annyi kereskedő, iparos, gyáros van, aki milliókat tud felhalmozni, míg ő, — az utolsó Ariberti — nem kapna a nevére száz lírát sem a banknál. — Persze, haladunk! Micsoda a haladás! — Nemhogy inkább az ötödik vagy hatodik Eriprandoja lett volna az Ariberti grófnok, nem pedig a kilencedik vagy tizedik!

Mig ezeken a változhatatlan tényeken tőprengött, még más bánat is jutott az eszébe. A ruhája már annyira el volt használva, hogy több helyen szakadozni kezdett. — Csak a mama volna itt legalább! Ő már biztosan kijavította volna!

(Folytatása következik.)

arány. Ne tekintés a székely telepítést az egyedüli arkanumnak. Dr. Darányi ez idő szerinti földmivélségi miniszter Bethlen volt miniszternek nemcsak hivatalban utóda, de remélem, magyar érületében sem gyöngébb ő nála. Térjen el attól a sok miniszter által gyakorlott veszélyes szokástól, hogy mindent rossznak minősítsen, amit valamely elődje tett. Emelkedjék arra a nivóra, melyen minisztert látni szeretünk. A jót, bárhonnán jöjjön az, fogadja el. Tegye magáévá boldogult Bethlen András intencióit és a Hunyad megye magyarságán ejtett sebek gyógyulni fognak. Darányi emléke a Hunyadiak, Bethlenek hazájában fenn fog maradni örökké.

Lássuk a negyedik cáfólatot. *Polcz* városi alügyész azt mondja, hogy Hunyad megye magyarságán semmi sérelem sem történt. Igaz ugyan, hogy csak négy székely megye számára van alkotva a szerinte 221 ezer forintra becsült és az állam által még annyival növelt, tehát kevés hiánnyal fél millió forintot tevő vagyónból fenntartott algyógyi földmives iskola. De hisz hunyad megyeit is vesznek oda fel, csak tessék fizetni. Azt is mondja, hogy boldogult Bethlen alatt történt is intézkedés a külön felvételre. Ez mind igaz, de ha a szegény hunyad megyei eloláhosodott magyar fizetni tud, akkor elmehet *Hohenheimba* is. A Bethlen másik intézkedését pedig halála után egyenesen elejtették. *Polcz* ur szerint azonban marad egy vigasza Hunyad megye részére. Az ő állítása szerint ugyanis:

Dr. Darányi Ignác földmivélségi miniszter kezdeményezésére kimondatott az iskolával kapcsolatban székely fiúváknak földmivessé képzése s e célra Romániából és Bukovinából is az ott elpusztuló magyar gyermekek összeszedése. Eppen e tervre való tekintettel most van a hazafias közönség kezén az Emléknek 50.000 darab gyűjtőve, hol a szeretetház eszméje különösen ki van emelve.

Ha tehát esetleg hunyad megyei segítség mellett is, az 50.000 példányban kimenezett újabb köldülés alapján egy jókora összeg összegyűl, Gyógyon bukovinai és románia gyerekek fognak kiképeztetni. A hunyad megyei illetőségük azonban hadd maradjanak oláhoknak. Van elég magyar amugy is, nem kell azt szaporítani. Mert alig hiszem, hogy a cikkező ur azt az állítást, mintha Hunyad megye földmives magyarsága székelekéből és így a fölvetelre jogosítottakból állana, valamivel be tudná igazolni.

Tovább nem folytatom. Tegyük le mindkét részről a legnemesebb intenciókkal felvett fegyvereket. Küzdjünk a jóért, a nemesért és a magyarért egy táborban; maradjunk jó barátok, ilyenek voltunk, hisz az eszmecsere arra a tagadhatatlan igazságra vezetett, hogy a nemzet testén századokon át ejtett sebeket gyógyítani kell. Patológiai esettel van dolgunk. Itt van a nemzet két doktora, dr. *Wlassics* és dr. *Darányi*. Mindkettőnek az államköltségen beszerzett orvosság a kezében. Egy magyar szempontból nyújtott igazságos papi ellátás; egy okosan kiesztelt és doktrinárizmustól ment telepítési törvény: ezek a valódi gyógyszerek. A *Fazekas*-féle gyógymódnak ellentállhat egy oly erős szervezett, mint báró *Atzél*, de okvetlen megöli a századok folytán olyannyira megviselt organizmust, a minő még ma a magyar nemzeti organizmus.

Most pedig egy szó önműkhöz, kedves hunyad megyei magyarokhoz, akik oly rózsásnak látják ott a magyarság sorsát és állapotát. Gondolják meg, hogy mi itt a fővárosban nem tudjuk aggodalmainkat elpalástolni, midőn épp most olvassuk, hogy a marosontuli részen ama szép megyének a tanuló ifjusága koszorút helyez *Janku* sírjára; székelyhelyükön rekviemet tartanak érte, a meggyűlésén *Janku* nevével demonstrál egy-néhány magyar pénzen, a szászvárosi *Kunkolléjumban* kinevelt nemes román ifju; és hogy szomszédjukban, Arad városában *Hamza* protoszincellus oly ceruzával ír, melyre a „cine mintyé“-vel egyértelmű *Memoran-*

dum szó van reá véve. Mint antidiuvianus táblabíró csak annyit mondok: *Dixi et salvari és Videant consules...*

Aliquis.

BELFÖLD.

Magyar miniszterek Bécsben. Bécsből táviratozzák nekünk, hogy *Hegedűs* Sándor, *Wlassics* Gyula és *Cseh* Ervin miniszterek ma odaérkeztek. A miniszterek csakis a miatt utaztak Bécsbe, hogy a főhercegeknél az új évforduló alkalmából tisztogeljenek.

Egy királyi kézirat. A hivatalos lap vasárnapi száma egy királyi kéziratot közöl, amely politikai körökben nem csekély feltűnést kelt. A pénzügyminisztérium egyik régi főtisztviselőjéről van benne szó, akit ő felsége a III. osztályu vaskoronarenddel tüntetett ki. A meglepő a kéziratban, hogy annak ellenjegyzése nem gróf *Széchenyi* Manó, hanem *Szöll* Kálmán aláírásával történt, ami, ha nem volna sajtóhiba, ugyszólván hivatalos bejelentése volna gróf *Széchenyi* Manó távozásának, és hogy helyette ideiglenesen *Szöll* Kálmán miniszterelnök vezeti a felség személye körüli minisztérium ügyeit.

A magyar delegáció hétfőn déli 12 órakor ülést tart, amelyen a hadügyi költségvetést tárgyalják. Minthogy e tekintetben nagyobb vita várható, a bosnyák költségvetést és a zárószámadásokat alkalmasint csak kedden fogja a magyar delegáció elintézni.

A karácsonyi szünet után. Majdnem egy havi szünet után a képviselőház csütörtökön kezdi meg érdemleges munkálkodását, mely előreláthatólag megszakítás nélkül a husvétii ünnepekig el fog tartani. Első sorban a honvédelmi miniszter tunc-törvényjavaslati és a velük kapcsolatban miniszteri jelentések kerülnek elintézés alá, a függetlenségi párt mint hírlík, nagyobb vitát fog provokálni, hogy különösen a legutóbbi időben kiállításba helyezett létszámcsapóritás ellen állást foglaljon. A vita mindenesetre el fog tartani néhány napig, miközben a pénzügyi bizottság elkészül a költségvetésre vonatkozó jelentéssel, úgy, hogy a képviselőház még e hó vége előtt napirendre tűzheti a költségvetést.

A szentesi képviselőválasztás.

— A *Budapesti Napló* kiküldött tudósítójától. —

Szentes, január 14.

Ma megvitatott a küzdelem a szentesi mandátumért, de döntő eredménye nem lett, mert a négy jelölt egyike sem kapta az abszolút többséget. Mint előre jeleztük, *pótválasztás lesz Dienes Márton, a Kossuth-párt jelöltje és Molnár Jenő közt, akit Sima Ferenc, a csödbe jutott volt képviselő ajánlott a szentesieknek. Sima Ferenc maga egy keserves tapasztalattal gazdagabb a mai választás után, azzal, hogy a szentesi talajt örökre elvesztette lábai alól.*

A polgárság hangulata, amely még az utolsó napon is rendkívül érélyes és körültekintő intézkedésre hívta föl a hatóságok figyelmét, a szavazás mai napján sokat vesztett izgatottságából. Egész éjjel csendőrök cirkáltak városzerte, megerősítve a Budapestről lerendelt két szakaszszal. A rend fenntartásában támogatta őket a szegedi 46-ik gyalogezred két százada Zeiterer hadnagy vezénylete alatt. Még a téli reggel szürkülete borult a városra, amikor benepesült a két szavazó helyiség környéke. Dienes pártja a Kossuth körben gyülekezett s onnan vonult vagy 400 választó zaslókkal, zenezóval a választó-helyiségek felé, utközben sok lelkes éljont kapva az összegyűlt néptől, amely a havazás dacára állhatatosan kitarított helyén. A választás elnöke dr. *Szánthó* Lajos volt, helyettese az első szavazatszedő küldöttségénél a megyeházán *Varga* Benjámin, a második szavazatszedő küldöttségénél a református iskolában *Körtvélyessy* Sándor a küldöttség elnöke.

Dr. *Szánthó* Lajos reggel 8 órakor nyitotta meg a választási aktust, rövid beszédben figyelmeztetvén a választókat a rend szemmel tartására. Utána mindegyik párt bejelentette a maga jelöltjét:

Dienes Márton a Kossuth-párt,
Dr. *Molnár* Jenőt Sima hívei,
Pázmándy Dénest az Ugron-párt,
Mezőfi Vilmost a szocialisták.

Nagy rémület támadt a Molnár-párt soraiban, amikor *Dienes* Márton hívei még egy *Molnár* Jenőt léptettek föl, de ennek komoly célja nem volt, amint hogy a *Dienes*-párt bizalmi férfai sobasem fag-gattak senkit e kettős jelölés miatt. Inkább csak cselvetés volt, hogy így *Simáké* pártjában kis

zavarodást idézzenek elő. *Pichler*, *Dienes* bizalmi embere azt indítványozta mindjárt a zavar okáért, hogy a két egyforma nevű jelöltet jelöljék meg azzal az utccával, melyben laknak. Azt hitte ugyanis, hogy *Sima* Molnárja a *Rottenbiller*-utcaban lakik, amit a szentesi választó soha nem tanul meg. Volt aztán nagy megdöbbenés, amikor kiderült, hogy *Molnár* a *Kossuth* Lajos-utcaban lakik, ami bizony jól hangzik a szentesi füleknél.

Hamar új indítványt ad be *Pichler*, jelöljék meg a két Molnárt vallása után: *Sima* Molnárja legyen a „zsidó Molnár“, a másik meg a „keresztény Molnár“. *Simáké* kétségbeesetten tiltakoznak a pokoli indítvány ellen. Az elnök végre megállapítja, hogy a két Molnárt az utccával fogja megjelölni, amelyben laknak.

Dienes Márton bizalmi férfai voltak: *Pichler* Győző, *Baria* Ödön, *Csües* György, *Nagy* Kálmán, *Pázmándy*: *Láng* István, *Fekete* János, *Császár* György, *Lantos* József.

Ugy kilenc óra felé a szokásos előkészületek után megkezdődött a szavazás. Az első szavazó egy *Győző* Ferenc nevű választó *Molnár* Jenőre szavazott, az első, akinek voksát visszautasították, *Czakó* István volt, és azontul mindössze 20—25 szavazónak tagadták meg a választás vezetői a választói jogosultságot. Tizenötével folyt a szavazás és körülbelül két óráig mindegyik párt bírta, de már tíz óra felé *Pázmándy* s még inkább *Mezőfi*ek alig bírtak tiz-tiz embert állítani az urnák elé. Délről kezdve *Dienes* folyvást vezetett, miközben az ellentáborból igen sokan pártoltak át hozzá.

Délután két órakor ily arányban mutatkozik a harc eredménye:

<i>Dienesre</i>	szavazott	240,
<i>Molnár</i> ra	"	218,
<i>Pázmándy</i> ra	"	109,
<i>Mezőfi</i> re	"	81.

A szavazás nem volt híjján a mulattató mozzanatoknak. Különösen nagy derűltség támadt, amikor egyes választók „*Pázmány Péter*“-re, „*Felőfi*“-re és „*Mezőhegyes*“-re szavaztak. A *Dienes*-párt sohasem igyekezett e tévedéseket kiaknázni és nyugodtan engedte ezeknek a szavazatoknak leadását. A megyeházán tartózkodott a választás alatt *Gálffy* Sándor, *Simáké* főkortese is, de rendbontó viselkedése miatt a választás elnöke kivezetette a teremből. Ez volt az egyetlen komolyabb incidens az egész választási aktus alatt.

Délután négy órakor így álltak a pártok:

<i>Dienes</i> Márton	365
<i>Molnár</i> Jenő	218
<i>Pázmándy</i> Dénes	136
<i>Mezőfi</i> Vilmos	92

Eddig jobbjára a városi elemek szavaztak, akik jelentékeny előnyt biztosítottak *Dienes*nek; a sorra került tanyai választók *Molnár* Jenő chanceit erősítették, de mégsem annyira, hogy a *Dienes*-párt kedvező számarányát megdönthették volna. A másik két pártból attól fogva nagyon gyéren jelentkeztek a szavazatok, úgy annyira, hogy *Pázmándy* láva küzdelmének sikertelenségét, a délutáni vonattal visszautazott Budapestre.

Este 6 órakor a számarány ez volt:

<i>Dienes</i> Márton	502
<i>Molnár</i> Jenő	483
<i>Pázmándy</i> Dénes	147
<i>Mezőfi</i> Vilmos	97

Esti 8 órakor már csak szórványosan jelentkeznek a választók az első küldöttségnek, úgy hogy az elnök ki akarta tüzni a zárórat, de *Pichler* Győző tiltakozására, elállt e szándékától s nyugodtan folyt a szavazás tovább.

Esti tíz órakor:

<i>Dienes</i> nek	602
<i>Molnár</i> Jenőnek	524
<i>Pázmándy</i> nak	148
<i>Mezőfi</i> nek	98

szavazata volt, amely a záróra kitűzésekor, 11 órakor ily arányban állt:

<i>Dienes</i> Márton	672
<i>Molnár</i> Jenő	596
<i>Pázmándy</i> Dénes	156
<i>Mezőfi</i> Vilmos	103

A záróra alatt nagyon keveset változott a pártok számaránya és letelével az elnök a következőkben hirdette ki a szavazás eredményét:

<i>Dienes</i> Márton kapott	681
<i>Molnár</i> Jenő	614
<i>Pázmándy</i> Dénes	159
<i>Mezőfi</i> Vilmos	104

szavazatot s így az abszolút többséget egyik jelölt sem nyervén el, szűkebb választás lesz *Dienes* Márton és dr. *Molnár* Jenő közt mint akik a négy jelölt közt a legtöbb szavazatot kapták.

Dienes várja nagy lelkesedéssel fogadta az eredmény kibírdetését, mert biztosra veszi, hogy a pótválasztás jelöltjük győzelmével végződik, aki rokonoszenves megjelenésével már is kivívta minden párt becsülését. Csaknem bizonyos, hogy az új választáson Pázmány és Mezőfi pártja talán kevés kivétellel Dienes híveiből fog csatlakozni.

A rendet egyetlen egy incidens sem zavarta meg, s minden párt a legnagyobb elismeréssel emeli ki a választás vezetőinek tapintatos, higgadt eljárását.

KÜLFÖLD.

Rudini a politikai helyzetről. A *New York Herald* római levelezője meginterviewolta Rudini volt olasz miniszterelnököt. Rudini kijelentette, hogy nem ad hitelt annak a híresztelésnek, hogy Anglia és Olaszország között tárgyalások folytak Egyiptomnak olasz csapatokkal való megszállása iránt. Anglia sokkal büszkébb, semhogy ilyen ajánlatot tett volna az olasz kormányának. Charles Dilke angol államfőúr, aki a mostani kormányának nem híve, a napokban nyilvánlatkozott, hogy Anglia hatalma a tengereken van és így a dél-afrikai vereségek csak kisebb mértékben érintik. Dilkének — mondá Rudini — igaza van és nagyon csalódnak azok, akik azt hiszik, hogy az angol kolosszus megingott. Az általános politikai helyzetről szólva Rudini azt mondta, hogy a jövő meglehetősen bizonytalan, minthogy a Delagoa-öböl kérdése és a chinai-ügy minden perben megbont-hatják a neutralis hatalmak közt fennálló egyetértést. Olaszország minden esetre okosan cselekszik, ha résen áll. Anglia mindenesetre jól tenné, ha a harmas szövetséghez közelednék, mert könnyen meglehet, hogy egyszerre csak három hatalommal, Német-, Francia- és Oroszországgal fogja magát szemben találni a tengeren.

A háború.

Prétória, január 14.

Itt csak kevés hírt tesznek közzé a háborúról. Hivatalos táviratok jelentik, hogy kisebb angol csapatok folyton átlélik az Oranje szabadállam határait. Elaambraai közelében is láttak ilyen csapatokat. A Colesbergből jövő hírek kedvezők, de azt mondják, hogy az angolok hadereiket nagy hadműveletekre összevonják. Az angoloknak a Delagoa öbölben a behozatal megakadályozására tett intézkedéseik most nagyfontosságú kérdést képeznek, a burgherek névze. Ha a tilalmat meg nem szüntetik, annak káros következményei lesznek a foglyokra. Krüger elnök a burgherekhez lelkes felhívást intézett, melyben azt mondja, hogy Isten a boerokat pártfogolja és ügyüknek győznie kell.

A *Standard and Diggers News* jelentése szerint a boerok vesztesége Ladysmithnél e hó 8-ikán az első becslek szerint huszonhat halott és hetvenhét sebesült volt.

London, január 14.

A Reuter-ügynökség jelenti Buluwayóból e hó 5-ikéről: Lewelton kapitány egy páncélos vonattal felderítő utat tett Gabaronestől dél felé 4 mérföldnyire és a nemrég újból felépített hidat füstölög romokban találta.

London, január 14.

A Reuter-ügynökség jelenti *Laurenco-Marquez*-ből tegnapi kelettel: A transvaali nemzeti bank igazgatótanácsa, mely Prétóriában székel, a bank itteni főnökének vezetőjét, egy Lloyd nevű angol embert meg akart fosztani állásától. Az erre nézve indított perben a bíróság a bankra nézve kedvezőtlenül döntött, mert Lloydot a bank londoni adminisztrátorai nevezték ki.

Durban, január 14.

A *Times of Natal* táviratot közöl *Laurenco-Marquez*-ből, mely szerint a svazi földön az összes kereskedő-házakat és bányákat boer csapatok a svazi rendőrségének segítségével kifosztottak és számos ott lakó angolt elűzték vagy elfogtak. Nehányan Gasombosba menekültek portugál területre. Benniszülött fosztogatók teljessé teszik az ország romlását. Egy boer zászlóalj kocsiikkal Tambaamban van egy napi járása a tenger felé. Azt hiszik, hogy a boerok élelmiszert és lőszerket várnak, melyeket a Santa-Lucia öbölben fognak részükre partra szállítani.

London, január 14.

Némely katonai körökben tegnap az a hír terjedt el, hogy *Buller tábornok újabb vereséget szenvedett.* A hadügyminisztériumba azonban éjjelig nem érkezett a hír megerősítése.

London, január 14.

A Reuter-ügynökség jelenti Ladysmithből e hó 12-ikéről: Az ellenség két nap óta minden ellenségeskedéstől tartózkodik, de a távol fekvő dombokon élénk mozgás vehető észre a boerok közt.

Pétervár, január 14.

Az orosz távirati ügynökség jelenti: A külföldi lapok ama jelentésével szemben, hogy egy orosz hajót egy angol hadihajó föltartóztatott és hogy az orosz Lloyd az orosz kormány közbenjárását kérte, itt kijelentik, hogy orosz hajót eddig egyáltalában nem foglaltak le az angolok.

Laurenco-Marquez, január 14.

A colensói boer táborból e hó 11-ről küldött távirat azt mondja: Minden arra mutat, hogy a napokban nagy ütközet várható a Tugela folyó mellett. Ma reggel a highlanderek nagy erővel, lovassággal és ágyúkkal színlelt harcot folytattak. A két utolsó éjjelen rakétákat lőttek ki Ladysmithből.

London, január 14.

A lapok tegnapi keleti táviratot közölnek Durbanból, mely azt mondja, hogy *Warren* tábornok tegnap egy repülő oszloppal elhagyta a frereai tábort, hogy Buller tábornokot támogassa. Híre jár, hogy egy nagy ütközet három ponton megkezdődött.

HIREK.

Budapest, január 14.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Január 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minthogy január 1-jén a kötelező koronaszámítás lépett életbe, és a posta csak olyan utalványokat fogad el, amelyekben a pénzösszeg koronákban van megjelölve, kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy az utalványokon az előfizetési díjat ezentul ne forint és krajcárban, hanem koronákban és fillérekben méltóztatásukkal feltüntetni.

— **Lajos Viktor főherceg jubileuma.** Lajos Viktor főherceg, királyunk testvéröccse, a legközelebbi napokban ünnepli 40 éves ezredtalanosi jubileumát. Ungvárról ma érkezett Bécsbe ezredének küldöttsége, hogy üdvözölje a főherceget.

— **A Nobel-alapítvány tiszteletdíjai.** Közeledik az az idő, a mikor először fogják odaítélni a Nobel-élet milliárd alapítvány tiszteletdíjait. Az eredeti végrendelet az örökösök beleegyezésével némiképpen módosult és ehhez képest nemesak oly munkák részesülhetnek a nagy jutalomban, amelyek az előző évben végeztek, hanem korábbi évek kimagasló művei is. Úgy mondják, hogy *Röntgen*, *Marconi*, *Nordenskjöld* (tudományos felfedezésekért) *Henri Dunant* (Vöröskereszt) és *Frederik Bajer* (békégyesület) közt fog válogatni az alapítvány kezelősege, amely egyébként meg is oszthatja a díjat több ember között.

„**Erdélyi püspök.**” Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa annak idején egy bizottságot alakított, melynek teendőjéül előírta, hogy egyház- és jogtörténeti kutatások után adjon véleményt az erdélyi püspök címének kérdésében. A bizottság tegnap délután tartotta meg értekezését báró *Bánffy Dezső* főgondnok elnöklésével. Az ülésnek dr. *Bartók György* püspök, *Pokoly József* teológiai tanár, *Becsek Lajos* kir. táblai bíró és dr. *Kolozsvári Sándor* egyetemi tanár voltak tagjai. Az értekezlet hosszas tárgyalás után egyhangú megállapodásra vezetett. Kimondotta a bíróság ugyanis, hogy *Wlassics Gyula* vallás- és közoktatásügyi miniszternek rendeletét, amely az erdélyi püspök címet a katolikus egyházfőnök itéli oda, határozottan sérelmesnek tartja; mert a rendelet a vallás egyenjogúságot bántja meg. Azért is e sérelmes rendeletnek visszavonásáért, illetőleg ennek hatályon kívül helyezéséért a konvent közvetítésével memorandumot intéz a miniszterhez. A felirat szövegéhez *Pokoly József* teológiai tanárt bízták meg. Határozatra emelték, hogy az esetre, ha a miniszter e kérdést nem a vallás egyenjogúságának elvei szerint bírálja el, — az ügyet a képviselőházzalhoz fogják felterjeszteni.

— **Egy orosz tengernagy halála.** Bécsből jelenti egy táviratunk, hogy *Walkoust* orosz tengernagy temetését elhalasztották. Az orosz car rendeletére történt így, aki több tisztből és egy osztály katonából álló küldöttséget mezenesztett a temetésre. Az orosz katonák alig érkezek meg kedd vagy szerda előtt.

— **A pécsi püspök a pápánál.** *Ilthey* Sámuel pécsi püspök pénteken délelőtt érkezett vissza római utjából. A pápánál tett látogatásáról a *Pécsi Közlöny* ma a következőket közli: A vasárnapi (január 7.) audiencia felejtethetetlen emléket hagyott hátra püspökünk és környezetének lelkében. Háromnegyed tizenegy volt, midőn püspökünk kíséretével, *Sorssich Béla* őrnaggyal, *Sipos István* püspöki szertartóval és dr. *Melhard* Dénes, Rómában tanulmányait végző pécseyházmegyeyi áldozópappal együtt a vatikánba érkezett. Nemsokára jött egy kamarás és bevezette püspökünket a szentségéhez, míg kísérete künn maradt. Püspökünk kihallgatása teljes fél óráig tartott. Ő szentsége rendkívül élénk és beszédes volt; mindent iránt érdeklődött. Kikérdezte a magyar viszonyok felől és valóban csodálatos tájékozottságot árult el ügyeinkben. Többször említette, mennyire szereti a magyarokat.

— „Reményem is — mondá — hogy a szent évben sokan fognak jönni.”

Örömmel említette, hogy a szent évet ő nyithatja meg.

— „*Ki tudja*, mondá, berekeszthetem-e?” S jól esett neki, mikor püspökünk reményét fejezte ki, hogy a Jsten még nagyon soká fogja éltetni. A félóra leteltével a kíséretet is maga elé bocsátotta a szent atya. Mindenikhez vonnyás szava. *Melhard* rőtön látta, hogy Rómában tanul. *Sorssich* őrnagy egyenruhában volt. Nagyon tetszett az uniformis a szent atyának. Megkérdezte, hogy milyen katona? Honvéd, felelte az őrnagy. *Honvéd*, mondta a szent atya (s e szót magyarul), „*akik a hazát védik*” és e szavaknál egész fiatalos hévvel, ragyogó szemekkel gesztikulált. Megáldotta a bevitt devonációt, megáldotta a püspököt és az egész kíséretet, a hozzánk tartozókat, hazánkat, egyházmegyénket, a pécsi hadaprődiskolát, édes mindnyájunkat.

— **A pátriárka megrágalmazása.** Dr. *Gruics* György hírlapíró, aki annak idején megindítója volt a *Brankovics* pátriárka ellen intézett támadásoknak, „nyílt válaszban” felel a kongresszusi választmányának, amely tudvalevőleg rágalomnak nyilvánította feljelentését és elégtételt szolgáltatót a megtámadott főpápnak. *Gruics* e nyílt válaszban fenntartja minden vádját, panaszokhoz azon, hogy *Jagios József*, aki a vizsgálatot vezette, őt ki sem hallgatta és el se kérte tőle az okmányokat, amelyekkel vádjait bebizonyíthatta volna. Elkéseredett hangon szólítja fel azután a kongresszusi választmányt, állítsa őt sajtóbíróság elé, ahol a pátriárka kezéirésével ellátott bizonyítványokkal fogja beigazolni vádjainak alaposágát. A nyílt válaszban *Gruics* adós marad a bizonyítással, hogy annál kiemeltebbül támadhassa a görög-keleti szerb egyház fejét.

— **Előadás a Nemzeti Múzeumban.** A Nemzeti Múzeumban vasárnap délelőtt volt a második ismeretterjesztő előadás. A nagy könyvtár-teremben ezúttal is nagy számú közönség hallgatta az érdekes előadást, melyet dr. *Erdélyi Pál* tartott a régi magyar irodalomról. Művelődéstörténeti és könyvtári szempontokból nagy vonásokban ismertette azt a nagy gyűjteményt, amely a Nemzeti Múzeum könyvtárában mint „*Régi magyar könyvtár*” van felállítva. A nyomtatványoknak e speciális gyűjteményét *Szabó Károly* nagy bibliográfiai műve alapján állították föl, amelyet *Hellebrant Árpád* rendezett sajtó alá. A három kötetben foglalt anyag, melyet azóta a kutatások jelentékenyen növeltek, a magyar művelődésnek rendkívül becses bizonyosága s annál becsesebb, mert oly időkből származott, amikor a keleti magyarság a nyugati műveltséget védelmezte keleti fajrokonai támadása elől.

Az előadó a kor irányának általános jellemzése után különösen a magyar nyelvű régi irodalom emlékeivel foglalkozott s bemutatva a vallási, népirodalmi és a tudományos irodalomnak becses emlékeit. Főképpen azokat, amelyekkel mai műveltségünk kapcsolatai ki lehet mutatni. A bemutatott emlékek között volt a könyvtár egyik érdekessége, a *Murmélius* lexikonának felszínre került második ismeretes példánya is, amely a korműbányai ferenczrendiek hazafias adományja. A szép és érdekes előadást a közönség zajosan megtapsolta.

— **Felolvasás.** Élvezetes estében volt tegnap részük a budai *Szabad Polgári Kör* meghívott vendégeinek. A körnek a téli idényben második felolvasó estélyen *Prém József* tartott felolvasást a *Murányi Vénusz*ról. A történelem és az irodalom ez érdekes műalakját az újabb kutatások nyomán tiszta világításban állította *Prém* hallgatói elé, arra is kiterjeszkedve, hogy találva Széchy Mária leírva Gyöngyösy, Arany, Petőfi, Tompa és Dóczy munkáiban. A szép-számú közönség tetszettel kísérte az érdekes felolvasást.

— **Ellopott bélyeg.** *Adler Fanni* Zsibárusntcai trafikosné ma panaszt emelt a rendőrségnél, hogy az üzletből ellopták a bélyegkönyvét, amelyben körülbelül ezer forint ára bélyeg volt. Az ismeretlen tettest a rendőrség nyomozza.

— **Kenyérharc.** Mialatt a nők mind nagyobb teret hódítanak el a férfaktól oly foglalkozásokban, amelyekben eddig az erősebbik nem korlátlanul uralkodott, *Bostonban* a nők egymás közt harcoknak a kenyérért. A férjes nők és a hajadon leányok állnak hadilábon egymással. A casus belli az, hogy a leányok harcot indítottak a férjes nők kenyérkeresete ellen. Hogy ügyüket minél sikeresebben diadalra vezethessék, egyesületet alapítottak a város hajadonjai: „egyesületet a hajadonok jogainak védelmére”, amelynek élén egy Minna Peters erélyes fiatal leány áll. Az egyesület célja minden erővel odahatni, hogy férjes nő addig semmiféle munkát vagy alkalmazást ne kaphasson, amíg csak egyetlen egy hajadonleány van a munkanélküliek közt. A leányok, akik nagyjából vendéglőkben és gyárakban dolgoznak, mozgalmukba belevonták felebbvalókat és a munkaadókat is, akik, legalább addig, méltányosnak tartják a hajadonleányok követelését.

— **Robbanás.** A kereskedelmi akadémiában tegnap este olyan baleset történt, amely igen könnyen végetehez válhatott volna. Az esti vegyeni gyakorlaton felrobbant egy kátránydesztilláló készülék, miközben *Koós Gábor* tanár magyarázatot vagy nyolcvan tanítványának. A tanár és néhány növendéke lélekjelenlétének köszönhető, hogy az ijedségen kívül egyéb baj nem esett.

— **Halálozás.** Dr. *Bajza Kálmán* szül. Galgóczy Mária január 13-án élete 37-ik évében Nagyváradon elhunyt.

Zalavármegye egyik nemes fia, dr. *Vizlendvay József*, dunsnaki földbirtokos f. hó 10-én Görsborsdorfbán meghalt. Szerette és tisztelte a vármegyében mindenki, aki ismerte. A boltozott élelken vett részt a megye politikai életében és bár nem volt a szabadelvű párt híve, mégis a becsületet előrelátás barátja és követője volt. Holttestét haza hozták és a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Kézdí-Vásárhelyt elnyit 69 éves korában *Szász Dániel* 48–49-iki honvéderősnagy. Egész Háromszék ismerte a köziszteletben és becsületben állt „*Dáni bácsit*”, ki végig küzdötte az egész szabadságharcot s mint őrnagy vett részt a szent-tamási ütközetben. Majd Törökországba menekült, honnan a honvédség újjászervezésekor hazajött s a tisztikarba belépett. Mint honvéderősnagy vonult jól kiérdemelt nyugalomba.

Kapuvárat a napokban halt meg *Sipőz Máriás József*. Nevezetes alakja volt az öreg Kapuvárnak s nevéhez valóságos legendák fűződnek. Végig küzdötte a szabadságharcot és sok csatában részt vett. Mikor Világosnál a fegyverletétel megtörtént, két huszárpajtasával együtt lovon szökött haza Kapuvárra: ez kalandos vállalkozás volt s valóságos bujdosnia kellett üldözői elől. Így is megtörtént, hogy a hővei szatyor feljelenítette s a zsendárok rajta is ütöttek egy guba-örzö kunyhóban, ahol két tarsiával meghuzódott. Négy szandarral kellett megverekednie és temérdek sebet kapott ez alkalommal, végre mégis foglyul esett, lefegyverezték és egy ökörszekerhez kötözve vonszolták be Kapuvárra. Elitették várfokosságra és Kufsteinből csak évek múlva került haza.

— **A Dunáról.** A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint Budapest, Ercsi, Duna-Földvár, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova és Bázias mellett jégzajlás van. Gerjennél az erős jégterítés még mindig változatlanul áll, s ennek következtében Pakenál a víz még mindig ugyanaz, sőt tegnap óta 6 centiméternyi áradással ma magassága 606 centiméter: Zimony környékén több kilométernyi hosszúságban áll a jég. A vízmagasságok a ma érkezett jelentések szerint a következők:

Schärding 55, Passau 175, Linz — 87, Stein — 41, Bécs — 91, Pozsony 173, Komárom 236, Budapest 234 cm. (legalább 23 cm. apadásal), Duna-Földvár 396, Paks 606, Fajsz 483, Baja 402, Mohács 473, Gombos 332, Újvidék 301, Zimony 370, Pancsova 322, Bázias 320, Drenkova 284, Orsova 353 cm. — A jelentések szerint Duna-Földvár apad a víz, azon alul pedig mindenütt áradás mutatkozik, bár csekély emelkedésekkel.

— **Aki Budapestre jött meghalni.** Ma reggel a Szövetség-utca 4 sz. a. levő „*Arany szarvas*” nevű fogadóban *Gehart József* bécsi születésű és odavale 17 éves meszaroslegény föbe lötte magát. Az elkészített fiatalember két golyót röpített fejébe, s esdálátosan még eszméletét sem veszítette el. Bevitték a Rókus-kórházba. Mint maga beszélte, e hó 12-én jött a fővárosba, s halálának beleszerelt egy leányba, aki azonban nem hallgatta meg. Ez keserítette el annyira, hogy a revolverhez nyúlt. Sérülései súlyosak ugyan, de alkalmassít fel fog gyógyulni.

— **Megfagyott ember,** Kóbányai határában, a hóval fűdött dűlő-utakon cirkált az éjjel a rendőrorjárat és e közben rábukant egy emberre, aki eszméletlenül feküdt a hóban. Körülbelül 30 évesnek látszó munkás volt. Először élesztréti próbálták, de amikor látták, hogy a kísérletek nem járnak eredménnyel, bevitték a kóbányai kapitányságra és a mentőket hívták segítségül. A mentők megállapították, hogy a szerencsétlen ember holt részegen bukkott el a hóban és ott elaludt. Már órák hosszat feketett

hideg nyugvóhelyén, amikor a rendőrorjárat rábukant. Keze-lába le volt fagyva és eszméletét sem nyerte vissza. Ugy vitték a mentők a Rókus-kórházba, ahol most ápolják.

— **Egy végrendelet.** Alsó-Ausztriában, Kirchengben elhunyt a mult hónapban egy özvegy asszony. Cs. és kir. kapitány volt az ura. *Tisch* született *Preyer Izabella*, *Preyer* nep. János volt temesvári polgármester leánya. A messze idegenben sem felejtkezett meg szülővárosáról. A mintegy százezer koronát kitevő vagyonával a következőképp rendelkezett: az alapítvány *Preyer* nep. János nevét viselje örök időkre. A kamatok mindig a *Preyer* család érdemes három rokona közt osztandók szét. Ha a *Preyer* család kihalna, ugy a kamatok három elagott magyar drámáinak jutnak *Preyer*-alapítvány címen. Ha azonban ilyenek sem volnának, ugy az évi kamatok örök időkre a következő humanus intézeteknek jut: polgári kórház *Lugos* (ahol édes apja született), a temesvári kórháznak és végül a temesvári árvaháznak *Preyer* alapítvány címen. *Preyer* *Hermine*, a végrendelet mostoha anyjának elhunytával fennmaradó huszezer korona is majdan az alapítványhoz csatolandó.

— **Kisiklott vonat.** Bécsből jelentik, hogy a Prágából Bécsbe menő 8. sz. éjjeli gyorsvonat mozdonyának tengelye ma éjjel *Wolfranc* állomás mellett kisiklott. A vonatot az utána jövő személyvonat mozdonyra vitte tovább és a vonat 3 és fél órai késéssel érkezett Bécsbe. Emberben vagy anyagszerelken nem esett kár.

— **Öngyilkosság.** Megrendítő öngyilkosságról értesít *uzoni* levelezőnk. *Vajna Sándor* altorjai születésű ügyvédjelölt tegnap reggelre virradó éjjelen Uzonban az „*Unió*” nevű vendéglőben föbe lötte magát. Reggel a vendéglő személynézet előtt gyanusnak tűnt föl a vendég hosszas elmaradása; feltörték az ajtókat s a szerencsétlen ifjút ott találták holtan, jobb kezében a revolvert tartva. Hátrahagyott lelevelében — melyet az előjáróságnak címzett — megírta, hogy öngyilkossági szándékából lötte magát föbe.

A délafrikai Washington.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 14.

Transvaal nagyeszű elnökéről, az öreg *Krüger* Pálról már akkor sokat írtak Európában, amikor még nem verte föl a harcba induló boerek lelkesedése Pretória nyugalmát. De ebből az emberből annyi varázs sugárzik ki, élete oly kedves vonásokat mutat, hogy szinte kifogyhatlan témája az adomásoknak. Legkiválóbb tulajdonságai közé tartozik nyugodtsága és az a makacsság, amely minden nagy politikai jellem ismertető jele. Jellemének e két fővonása még soha, a legnehezebb viszonyok közt sem hagyta el s mindenhiben bámulatot kelt a délafrikai Washington iránt. Fényes példája ennek egy incidens abból az eseményterhes időből, amely a mostani háborút megelőzte. Bloemfonteinban történt a dolog, a mult év májusában, amikor *Krüger* és *Milner* föföldi kormányzó tanácskoztak a konfliktusok elhárításán. A tárgyalások titokban folytak, de annyi mégis kiszivárgott, hogy a két államférfiu közvetlenül a tárgyalás befejezte előtt komolyan összevesztett és a kiütközésben mindenki nyíltan beszélt, hogy most már csak a háború következhetik. A világ izgatottan leste a fejleményeket.

Két kiváló burgher, akik szerettek volna közelebbi adatokat, valamelyik nap kora reggelén fölkeresték *Krüger* abban reménykedve, hogy az öregtől kicsikarnak valami érdekes újsgót. Nagy meglepetésükre *Krüger* a legjobb hangulatban találták. Boldog meglepedéssel tilt a verandán hűsölve az árnyékban és egykedvűen szitta tajtpipáját. Üdvözölte a vendégeit, akik odaültek mellé s vidám beszélgetés eredt meg köztük. De nem ám a boer-angol konfliktusról. Az öreg minden csábításnak ellenállt, minden ravaszkodás elől ügyesen kitért és különböző reminiscenciákkal és vadászélmények elbeszéléseivel próbálta mulattatni kíváncsi vendégeit. Később odajött hozzájuk *Wolmarans*, a végrehajó tanács egyik tagja és a két boer most már hegyezni kezdte fülét, szentül meggyőződve, hogy most már meg fognak tudni mindent. De csalódtak. Az öreg *Krüger* tovább folytatta az adomázást. Végre a két burgher türelmüket veszítve, ajánlotta magát abban a meggyőződésben és ez volt a véleményük a többieknek is, akiknek látogatásukat elbeszölték, hogy az ügyek nem állhatnak oly rosszul, amíg az öreg *Krüger* oly vidáman anekdotázik. Csak hetekkel később, amikor az említett konferenciáról szóló kékkönyvet közzétették, tudódott ki, hogy oly kényes politikai helyzetben az öreg *Krüger* még sohasem volt, mint akkor, a midőn ifjúságában eményeivel traktálta vendégeit.

Nem kell különösen kiemelni, hogy Chamberlainnél gyűlöttebb ellensége nincs *Krüger*nek. Utálja ugy, mint senkit e föld kerekéségén. A mikor az emlékezetes transvaali vita a brit parlamentben megindult, *Krüger* óráról órára meglegegrafáltatta magának a beszédeket és mondják, hogy Chamberlain beszédének olvasásakor szinte magánkivül volt és tagolatlán hangokban tört ki.

Ohm Paul ellensége minden játéknak. Egy napon meglátogatta egy hölgy azzal a kéréssel, hogy írja alá egy jótékony bazár gyűjtőívét, *Krüger* a szokott nyers modorában ráírvallt a nőre:

— Ugyan, menjen ezzel a jótékonyssággal. Mind kacér szédelgés. Lutri is lesz. Ez szerencsejáték. Egy fillért sem adok hozzá!

De a nő jól ismerte az öregot és addig fag-gatta, amíg megindult.

— Hát jól van. Adja ide az ívet, de csak azzal a kikötéssel járulok hozzá, hogy a nevem ennél a szédelgésnél nem említik.

A legkedvesebb *Krüger*-anekdoták egyike abból az időből való, amikor *Transvaal* elnöke és *Joubert* nem voltak oly bensős barátok mint most. Társaság volt az elnök házában és közte a volksraad tagjai. Egy fontos okmányról volt szó, amelyet *Krüger* örö-zött a könyvtárában. *Krüger* ki akarta onnan venni, de nem ért föl. *Joubert*, aki magastermetű, segítségére ment és szólt:

— Eredj, majd én kiviszem. Nagyobb vagyok, mint te.

Krüger mérges pillantást vetett reá és gunyosan felelt:

— Ugy gondolod, hogy hosszabb, de nem nagyobb mint én.

Zola Emil ünneplése.

— A *Budapesti Napló* levelezőjétől. —

Páris, január 12.

A *Dreyfus-campagne*-nak megható epilógusa folyt le ma délután a *Jaccuse* évfordulójának elő-estéjén a *Sicde* házában. A mondott időben vagy 60 ur és nő gyűlt össze, hogy ünnepelejk *Zola* Emilét, átnyujtva neki a gyűjtés után veretett díszérmet a dicősegesen megvívott küzdelmek emlékére. Ott volt a revizionális mozgalom minden vezére, köztük *Picquart*, *Labori*, *Albert Clemenceau*, az utóbbi feleségüstül. *Zola* arca megőregedottnék látszik, a feleségét is mintha megviselte volna a küzdelmek sok szenvedése. *Yves Guyot*, a *Sicde* igazgatója, aki a gyűjtés élén állott, hosszabb beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt, nagy vonásokban esetelve a *Dreyfus*-ügy eseményeit és ünnepele *Zola* szereplését, valamint mind-azoknak önfelelődoz tevékenységét, akik *Zola* lán-goló felhívását követve, halálmegevetéssel küzdöttek az igazságért. Amidőn *Guyot* felemlíti *Labori* és *Picquart* nevét, valamint azokat a hőselkü nőket, akik miként *Zolané*, minden veszályben hitvesi szeretettel helyt álltak férjük oldalán, a közönség percekig tartó ovációkban tört ki. *Guyot* így végzi beszédét:

Az ő, igazságba vetett bizalmuk kötelességünkkel teszi mindnyájunknak, akik itt összegyűltünk, hogy szilárd akarattal, elszántan folytassuk az igazság művét, ami *Mercier* és a többi gonosztevők el nem érik büntetésüket és *Dreyfust* a bíróság teljesen nem rehabilitálja. Bizonyára nem *Dreyfus* becsületé az, ami itt szóba jöhet, az egész világ visszaadja azt neki, fénylő gloriával övezve alakját, de amíg *Dreyfus* elítélten marad, senki sem követelhet joggal tisztelget a bíróság iránt és fölt marad Franciaország becsületén, amelyet üldözői oly makacsul megsemmisíteni akartak és amelyet mi megmentettünk.

Mialatt a közönség tapsol, *Zola* átöleli a szónokot és átveszi az érmet, amely masszív aranyból készült. A 15 centiméter átmérőjű érem elődoldala *Zola* profilját mutatja, míg hátsó felén ezek a szavak állnak: *Az igazság utban van és semmi sem tartóztat-hatja fel többé. 1898. január 13.* *Zola* egy darabig elnézegeti *Charpentier* szobrász műalkotását és aztán így válaszol az üdvözlőre:

A nemzeti öntudat tragikus momentumában, borzasztó válságában csak az író voltam, aki bizott tollában, tudva, hogy a toll hatalmas alkotója minden jognak és az igazságnak. Csak azt írtam csupán, ami igaz volt és ami napnál fényesebben bebizonyosodott, de ez a pör, amelyet akartam, hogy legyen, nem lett volna, az én kedves és esdálátaramelő *Labori* nélkül és mire építhettünk volna, ha nincs mellettünk egy hősnék meg nem vesztegethető bizonyítéka, ha nincs mellettünk *Picquart* győzedelmes szava és honnan támadt volna *Picquart* győzedelmes szava, és honnan támadt volna a mi nyugodt elszántságunk, ha elő-ször lelket nem önt beléjük *Scheurer-Kestner* a meggyőződés lángjával.

Szeretném szétosztani ezt az érmet, amelynek nehézsége zavarba ejt, és mindegyikének, aki velünk küzdött, átnyujtani egy darabját, hogy hangosan hirdesse, hogy én csak szimbolum

voltam, hogy kedvező körülmények folytán az én szavam volt a kiáltó szó, amely mindenkinek a keblét nyomta.

Nem én győztem, hanem önként mindannyian, a jó embereknek, az egyenes szívű, a józan agyvelű embereknek ez a napról-napra növekedő hadserege, akik tudják, hogy nincs ott haza, ahol nincsen igazság és igazságosság. Ez a gondolat könnyít szerény lelkeim és testvéri indulattal tölti el, hogy kissé tisztelnék, a hogy egy zászlót feldisznének azért, hogy az egész ezredet megtiszteljék. Zola aztán köszönetet mond mindazoknak, akik a tisztelőre vert érem költségeihez hozzájárultak és akiknek nevei vaskos albumban vannak együtt, ismervé azokat már az újságokból. Aztán így folytatja:

Emlékszem, mint olvastam e névsort könnyes szemekkel. Akkor volt az, amidőn nem jelenhettem meg az után, mert inzuláltat volna, amidőn csöndes dolgozó szobám ablakai alatt a banditák halált ordítottak reám. Érthető tehát a hála, amelylyel minden reggel elolvastam ama hősi neveit, akik aláírták ez érem lapjait. Megőrzöm e neveket, ez lesz az én titkos kultuszom. Nem szabad egy nevet sem e listából kikapnom, csak Charpentiert, a szobrászt ölelem át halálsan, hogy ő örökített meg. Két éve lesz holnap, hogy megjelent levalem a köztársaság elnökéhez. Tizennyole hónapig kellett ez éremnek szanyradnia egy bank lakatjai alatt. Nem akartam addig elfogadni, míg az igazság és jog teljes diadalt nem aratott.

Megvallom, hogy tizenegy hónapos számkivetésem szenvedései közt, elhagyott magányomban sokszor gondoltam önkre. Gyakran veszte hittem önöket, elmerülve a szenny és vér utálatos viharában. Aztán megint láttam önöket fölemelkedni, mint a hajnali csillagot, amely az ártatlanság diadalát és a hazának megváltását hirdeti a büntől. Zalognak tekintettem ezt az érmet és nem akartam elfogadni, míg teljesen ki nincs elégitve az igazságra szomjazó szív. Nem jutottunk egészen odáig. Fájdalom, mint mindig, az emberi valóság nem volt oly szép mint az álom...

Ha csak azért dolgoztunk volna, hogy egy ártatlan megváltunk hóhéraitól, hogy Dreyfust visszandjuk feleségének és gyermekeinek, akkor győzelmiünk ma tökéletes volna. Ő az egész világ martirja. Törvényes rehabilitálásának el kell jönnie és evvel az egész rémtörténetnek vége lesz, de még egy másik drága személy is volt a kinpardon. halállal megfenyegetve. Ez a nagy nemes személy Franciaország, ki akartuk őt szabadítani kinzónak dühétől és ostobaságától, álmodtunk arról, hogy megszabaduljon a régi szolgaságból, hogy művészeivel, tudósaival és gondolkozóival új ideált építsen magának, hogy az öreg Európát újra meghódítsa, nem fegyverekkel, hanem egy szabadító eszménnyel. Soha ily alkalom nem kínálkozott számára, hogy a tényekből levonja kényszerítő tanulságait. Mi magunk tartottuk kezünkben a rothasztó anyagot, amely egy rozoga, recsegő épületet romlásba visz. Csak rá kellett mutatnunk és szabad volt remélnünk, hogy végre elérkezik a tisztító folyamat és hogy egy tiszta, szilárd új épület emelkedik majd, de éppen itt győzték le bennünket. Ugy döntöttek, hogy kikapták a rothasztó anyagot, de a fal még tovább is recsegve omladozik, majdnem összedől egészen. Ez az én szomorúságom. Dreyfust szabad, de Franciaország beteg marad, mert nem hiszi magát erősnek, hogy elbirja az egész igazságot. És én mégis remélek, mert bizom munkájában és gőniuszának erejében, de ez a hajnalpirkadás talán sokáig várat magára. Köszönettel fogadom tehát ezt az érmet abban a reménységben, hogy színaranyában meglátom még a nemzeti dicsőség ama hajnalhasadásának visszfényét, melyre mindannyian vágyakozunk.

Mély megindulással hallgatta a díszes gyülekezett Zola poétikus beszédét, mire mindenki odasiotelt hozzá, hogy kezet szoríthasson vele.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Opera. Vasárnap a *Traviata* körül szinre, Valeri Violetta szerepében Bianchi Biankával. Az est érdekessége az volt, hogy Germond Alfréd szerepét először énekelte Larizza. A tolvív olasz áriák nagyon illenek Larizza temperamentumához. Eltekintve attól, hogy a felső hangokat itt-ott egy kis rekedtség tette fátyolosá, Larizza névvel és hatással énekelte a mézédés áriákat és a negyedik felvonásban megható közvetlenséggel siratta haldozó Violetta-fáját. Külsejében persze kevés nyomát fedeztük föl a párisi gavallérnak. Néholmi Alfrédjéhez képest Larizza iparos legény volt vasárnapi kosztumban. Bianchi Violetta sem mondható ideálisnak. A kiváló művésznő szentimentális lény a szenvedélyes, érzéki vonások csábító feltüntetése nem alkalmas. Pedig Violetta a első felvonásban úgy áll előtünk, mint egy élvezni való, könnyelmű, fiatal és szép betér, akinek

Alfréd nemesebb szerelema a blazirt és unott szeretkezések után új szenzációt kínál. Csábító külső, szenvedélyes érzékiség nélkül ez a felvonás megvan hamisítva még akkor is, ha valaki ének dolgában olyan művészi részleteket nyújt, mint Bianchi Bianca. A későbbi felvonásokban, ahol a szenvedő, lemondó és megtört asszony áll a színpadon, több illuziót adott, ámbar a hervadás poézise ezeket a részeket sem hatotta át fájdalmasan édes varázssal.

Kamarazene-estély. A Hubay-Popper kvartett vasárnap este tartotta negyedik rendes kamarazene-estélyét a Royal termében. Ez a kitűnő társaság minden reklám nélkül dolgozik, ami csak komoly, nemes becsvégyát bizonyítja. Az, hogy mellette idegen versenytársakat ünnepel a közönség, nem teszi idegessé és panaszkodóvá. Nyugodtan halad előre a maga útján és csak szesz tördök, hogy mennél fno-mabban, mennél több művészettel magyarázza a gondolatokban gazdag, kidolgozásukban rendkívül magas színvonalon álló remekműveket. A vasárnapi hangverseny is méltó folytatása volt eddigi akciójának. Újra meggyőződünk, hogy Hubay Jenő tenyes hegedűjátéka kiállja a versenyt Európa legelső virtuózaival és Popper Dávidnál külön gordonkaművészt egyetlen egy utazó négyes-társaság sem mutat föl. Ezuttal Schubert C-dur vonós ötöse, Belezay A-dur négyese és Rubinstein G-moll triója volt műsoron. A trióban a zongorázást vendégképpen Brandeis Camilla kisasszony játszotta kifogástalan technikával és művészi lendülettel. A Schubert-ötösben mint második gordonkás Schiffer Adolf működött közre.

Budapesti színházak és a szegedi színház. A szegedi színházi bizottságnak legutóbb tartott ülésében, amelyről meg is emlékeztünk, meglehetősen éles szavakban estek neki egyes budapesti színházak repertoira-jainak s olyasmit is emlegettek ezen az ülésen, hogy ezeknek a színházaknak a darabjait erős cenzura nélkül nem engedik a szegedi színház színpadára. A szegedi színházi bizottságban esett nyilatkozatok, értesülések szerint, a lehető legrosszabb benyomást tették a budapesti színházak vezetőségének a körében s mint-hogy a szóban lévő fővárosi színházak éppen-séggel nem óhajják darabjaikat a szegedi cenzurának kitenni, — amennyire a színházaknál uralkodó nézeteket ismerjük, — nem lehetetlen, hogy olyan természetű megállapodás fog létrejönni köztük, hogy a szegedi színház számára a jövőben nem fogják darabjaikat átengedni. A szegedi színházi bizottság és a szegedi színház tehát a jövőre nézve, minden valószínűség szerint, abba a kellemes helyzetbe jut, hogy bakros teendői mellett nem lesz kénytelen még a színházi cenzura nehéz és éppen nem kellemes teendőivel is vesződni.

Márkus Emilia Szombathelyen. Szombathelyen a városi kaszinó ma fényes hangversenyt rendezett a Horváth Boldizsár szoborlap javára. Előkelő közönség zsufolóság megtöltötte ez alkalomból a kaszinó dísztermét. Budapesti vendégek is voltak: Márkus József főpolgármester és Márkus Emilia, a Nemzeti Színház ünnepelt művésznője, akiknek az elhunyt államférfi nagybátyjuk volt. Mindkettőjüket a közönség lelkes ovációval fogadta. A hangversenyen Márkus Emilia négy verset ezavalt el óriási hatással. Kármán Elemér, Horváth Boldizsár volt titkára érdekes felolvasást tartott boldogult uráról zajos tetszés között. A változatos műsor egyik érdekessége volt Markovicsné Csendes Emilia éneke is, aki mindenképpen részvétel a lelkes tapsokra. A hangverseny után Márkus Emilia tiszteletére nagy vacsorát rendeztek, amelynek során (többen felköszöntötték Márkus Emiliát és Márkus József főpolgármestert, mint Szombathely város két illusztris szülöttét.

Névtelen levelek. A Magyar Színház legutóbb bemutatott új bohózatának a Névtelen leveleknek sikerét teljessé tette a kacagató francia darab második és harmadik előadása. A Névtelen levelek második előadása is egészen telt ház nézte végig, a harmadik előadásra pedig a színház igazgatósága a zenekar helyét is kénytelen volt székekkel telerakni. Minden jegy elkel. A zsufolt ház folytonos kacagás és taps között nézte végig a sugó nélkül való előadást és a felvonások végén sokszor hivta a lámpák olé Borost, Rózsahegyit s a többi főszereplőket.

Pálmay Ilka — sógornője. A bécsi színházi világban legközelebb ismét egy érdekes házasság fog megkötettni. A mai bécsi újságok ugyanis arról adnak hírt, hogy Renard Mari kisasszony, az udvari operának szépségéről is híres primadonnája, jannár végével kilép az intézet kötelekéből és a magánéletbe vonul vissza. A visszavonulás oka az, hogy a szép operanékesnő férjhez megy s aki oltárhoz vezető, a cseh arisztokráciának egyik legelőkelőbb és leggazdagabb tagja, gróf Kinszky Rudolf. A gróf öccse, Jenő, vette feleségül Pálmay Ilkát s így Renard kisasszony házassága révén sógornője lesz a magyar divának.

A nagyváradi színházgaztó szerződése. A nagyváradi új színházat, pályázat után, tudvalóvleg, Somogyi Károly mostani pécsi igazgató kapta meg. A város színházi bizottsága e hónap tizennyolcadikán ülést tart, amelyben az új igazgatóval megkötendő szerződést tárgyalják.

Melba asszony a bécsi operában. Említetük, hogy Melba asszony a Traviata után egy estére vendége lesz a bécsi udvari operának. Erre az előadásra a helyárakat emelték s így is minden jegy már előre elkel.

Claretie a színpadi fényezés ellen. Claretie, a párisi Théâtre Français igazgatója, a Figaro legutóbbi számában cikket ír, amelyben kikel az ellen a fényezés ellen, amelyet a színésznők a színpadon toilette-jeik dolgában kifejtének. Claretie-nak Sorma Agnes párisi vendégereplése adta kezébe a tollat, mert a német drámai hősnő a lehető legegyszerűbb színpadi toilette-ke-t használt. Ezt ajánlja Claretie a párisi színésznőknek is.

A medve bőre. Blumenthal és Kadelburg ismert német vígjátékíró cég egyik tagja, Kadelburg, a berlini Schauspielhausban egyedül lépett föl, mint szerző. A medve bőre című vígjátékával. A medve bőre egy kövér örökség, amelyen a mosolygó örökösök már előre osztokodnak. A nagybácsi azonban, aki betegesen ment el Olaszországba s aki után örökölnök kellene, egészségesen tért vissza, sőt meg is házasodik, amivel az előre nevető örökösök elesnek az örökségtől. A darabot kedvezően fogadták.

Az állandó vidéki színházak. A legújabb „alapos értesítés”, amelyről egy színművészeti lap értesül az Országos Színész-Egyesület és a pozsonyi színház dolgában, hogy a belügyminiszter a kolozsvári Nemzeti Színház mintájára, a pozsonyi színházat is kiveszi a Színész-Egyesület hatósága alól. A miniszter egyuttal gróf Keglevich intendáns előterjesztése alapján elrendeli, hogy a vidéki állandó színházak nem tartoznak az egyesület fenntartása alá. Ezeknek a színházaknak az ellenőrzésére a belügyminiszter kinevezi a színeszeti főfelügyelőt, még pedig — gróf Festetics Andor személyében.

Az Uránia műsorát egész héten a Vas kultúrterület látványosság fogja kitölteni. A Vas 3 felvonásból áll, írta: Edvi Illés Aladár, dr. Brezina Arisztid műve nyomán, 7 előképes díoramával 156 színpad nagyságu színes vetített képpel.

Hangverseny a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó ma (hétfőn) este érdekes művészi házi hangversenyt rendez előfizetői szórakoztatására. A koncertben többen közt közreműködnek: Margó Zelmá, a Magyar Színház művésznője, Márkus Aranka, Hegedüs Ferenc és Ney Bernát, az Operaház tagjai, továbbá Rédey István, a Magyar Színház tenoristája. A programból kiemelkedik az a két duett, amelyek közül az egyiket Margó Zelmá énekel Rédey Istvánnal, a másikat pedig Márkus Aranka Ney Bernáttal. Kezdeté 1/2 órákor lesz. Utána 11 óráig felváltva katonazene és cigányzenesika lesz hallható a színpadon.

Újságírók matinéja.

Budapest, január 14.

Vasárnap délelőtt folyt le az Uránia-színházban az újságírók második matinéja teljesen méltóan a közönség kolosszális érdeklődéséhez. A műsor briliáns, a rendezés friss és eleven volt és egészen véve dicsőségére válik a Budapesti Újságírók Egyesületének.

A matiné 11 órákor vette kezdetét. Az első szám Szendy Árpád művészi zongorajátéka volt, amelyet zajos tapsal honorált a közönség. Utána Szilágyi Arabella énekelte el, zugó tapsokat aratva, a La Grange áriát a Hunyady László operából. A következő közreműködő Popper Dávid volt. Az európai híri művész gondokajátéka valósággal elragadta a publikumot, amely nem telt be a ragyogó művészetel, míg a művész programmon kívül meg nem toldotta egy számmal.

Agai Adolf (Porzó) felolvasása következett ezután. A magyar tárcáirók atyamestere Utazás Pest-ről Budapestre címmel azokról az átalakulásokról beszélt, mely egy-két évtized alatt a főváros belső és külső életében végbementek. Előadása tele volt csillogó humorral és közvetlenséggel s az érdekes reminiscenciák mindvégig feszülten lekötötték a közönség figyelmét.

Azután Abrányiné-Wein Margit lépett a színpadra. Nagy és meleg taps fogadta a művésznőt, aki éveken át dédelgetett kedvence az Operaház közönségének. Műsorán Erdős Armádnak, a fiatal talentumos zeneszerzőnek két kedves dala volt, de a szűnni nem akaró tapsokra megszerzte műsorát Daczi József debreceni zeneszerzőnek még két dalával.

A tetszészaj csillapultával a matiné péce de resistancea következett, Kubelik Jan hegedű-előadása. A mint a fiatal művész megjelent, viharos taps üdvözölte. Teoplomi csöndben hallgatta végig a közönség a hegedű e fiatal titánjának fenomenális művészetét, s aztán hatalmas ovációba részesítette. Második száma után a Budapesti Újságírók Egyesületének bizottsága élen Vészi József elnök és Cziflay Lajos rendező-bizottsági elnök nyit színen egy nemzetiszín-szalagos pompás cseréget nyújtottak át Kubeliknek, kihez Vészi József intézett rövid,

meleghangu beszédet. Kubelik mélyen megindulva fogadta az elismerést és hálából eljatszotta még Paganini *Perpetuum mobile*-jét is.

A műsor egyes számainak a kísérője is művészi kezekben volt. *Szekely Arnold* és ifjabb *Ábrányi Emil* látták el jelenen a kíséretet. Az újságírók a közreműködő művésznőknek pompás virágcsokrokkal kedveskedtek. Valóságos reform volt a művészi kivitelű programmlap is, amelyet a *Bruchsteiner F.* és Társa cég készített az újságíróknak. Megemlítjük még, hogy a zongorát a *matinéra Thék Endre* szíveségből engedte át.

MŰVÉSZET.

□ **Magyar művészet a párisi kiállításán.** A párisi kiállítás magyar képzőművészeti osztályának a festészeti és szobrászati juryje már befejezte működését, 42 festőművésztől 57 művet s 21 szobrászművésztől 53 művet jelölt ki a kiállítás számára. E szerint tehát a magyar művészetet a párisi kiállításon 63 művész 110 művel fogja képviselni. Miután úgy halljuk, hogy a kijelölt művek sorozatában még némi módosításokra van kilátás, a művek pontos jegyzékét majd csak az eljárás végleges befejezése után közöljük olvasóinkkal.

□ **A Borghese-képtár eladása.** Rómából írják: Az olasz kormány legkülsőbb törvényjavaslatát fog előterjeszteni a Borghese-féle híres képtár megvétele tárgyában. A megállapított vételár 3,600,000 líra. A képtár *Gauche* francia szakértő 12 millió, *Bode*, a berlini muzeumok igazgatója 7,280,000 és a Borghese család szakértője 10 millió lírara becsüli. A képtár legértékesebb darabja *Tizian* „*Amor sacro e profano*” című festménye, melyet Franciaországban 4 millió lírárt kínáltak. A Borghese család azt az ajánlatot tette az olasz kormánynak, hogy engedje e kép fölött szabadon rendelkezni és ez esetben a képtár többi festményeit ingyen átengedi az államnak. A kormány nem egyezett bele abba, hogy ilyen értékes műkincs külföldre vándoroljon és nem fogadta el a család ajánlatát.

** **Bárfay Margit**, a Nemzeti Színház tagja szombaton este, mint vendég lépett föl Székesfejervárról, Szalkay színtársulatánál. A fiatal művész a *Dolovai nábob* egyik legjobb szerepét, *Vimát* játszotta, nagy sikerrel s a közönség tetszése mellett.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **A Természettudományi Társulat** folyó hó 24-én, szerdán délután 6 órakor tartja évi közgyűlését a tudományos Akadémia kis üléstermében a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó. 2. Választások. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztári jelentés. 5. Könyvtárnoki jelentés. 6. A választmány előterjesztései. 6. Pályakérdések. 8. Indítványok. — *A társulat életrajzi szakosztálya* folyó hó 16-án kedden este 6 1/2 órakor, az egyetem életrajzi intézetében (Eszterházy-utca 5.) ülést tart, a következő tárgysorozattal: 1. *Tangl Ferenc*: Calorimetriás vizsgálata. 2. *Scheiber Sámuel*: Adatok a musculus sternooleoidomastoidens bonctanához és physiologiai működéséhez.

○ **Tankönyv pályázat** Az Akadémia pályázatot hirdet olyan gyakorlati magyar-nyelvtanítási könyvre, mely oláh tannyelvű népisoklák előjait szolgálja, amely tehát módszeres tárgyalásban felöleli mindazt, amit az idegen tannyelvű népisoklákban a magyar nyelvben tanítani kell. A pályázat nyílt s nyomtatott munkával is lehet pályázni. A határidő 1901. szeptember 30. A pályadíj 1000 korona s annak időközben kamatai *Román-Petre* község adományából.

EGYESÜLETEK.

(Az Országos Magyar Dalár-Egyesület) tegnap választmányi ülést tartott, *Lung György* székes fővárosi tanácsos elnöklése mellett. Kihirdették ezuttal az 1901. évben Kassán tartandó országos dalünnepre hirdetett verseny-kar pályázat eredményét. *Erney József*, a bíráló bizottság elnöke, hosszabb jelentésben ismertette a beérkezett 24 pályaművet. Ezek közül a zsűri a 16-ik számú dolgozatot méltatta a pályázatra. A jelítség levél fölbontásakor kitűnt, hogy az *Lányi Ernő* egri egyházi karnagy szerzeménye. A választmány elhatározta a mű kinyomtatását. A tavaszi közgyűlés napját március hónap 4-ikére tűzték ki. Köszönetet mondott az igazgató választmány *Hackl N. Lajos*nak, az egyesület gazdájának a vagyion-leltár pontos elkészítéséért és végül az elnök több új tag belépését jelentette be.

(Az Országos Kaszinó) e hó 28-án, vasárnap délután 4 órakor tartja az évi rendes közgyűlését *Kossuth-Lajos*-utcai palotájában. Közgyűlés után esti fél 9 órakor társas vacsora lesz.

(A Magyar Közgazdasági Társaság) e hó 16-án este hét órakor saját helyiségében (Ferenciek bazára)

ülést tart, melyen *Jeszenszky Ignác* fog felolvasni a *telepítés ványelvével* és *kiviteléről*.

(A magyar mérnö - és építész-egylet) öt szakosztályi ülést tart a jövő héten a következő sorrendben: Hétfőn a *mű- és középítési szakosztály*; tárgyai: 1. A kis pályázatok programja. 2. A pályázatokban nyertesek törzskönyve. 3. Folyó ügyek, indítványok. Kedden a *geodéziai szakosztály*; tárgyai: 1. A földmérési szakosztály szabályozásának kérdéséről előkészítő bizottság megválasztása. 2. A Hollán-díjakat odaítélő bizottság ba egy tag választása. Utána a *vízépítési szakosztály* ülésezik, amelyen *Pirovits Aladár* tart előadást Budapest csatornahálózatának rekonstrukciójáról. Szombaton egyetemes szakülés; tárgya: *Csekély Aurél* ismerteti az eskütéri hid terveit.

(Felolvasó esték az Egyetemi Körben). Az Egyetemi Kör a diákság társadalmi szellemének fejlesztése céljából a tél folyamán több felolvasással egybekötött tea-estét rendez. Az ilyen estéken a közéletünk egy-egy kitünőségeit kívül egyetemi hallgatók fognak mulatni és ismeretterjesztő felolvasásokat tartani. Az első felolvasás *január 20-ikán*, szombaton lesz. A második felolvasásra *gróf Zichy Jenő*t kéri fel, aki az őshazáról fog felolvasást tartani az ifjúságnak.

FARSANG.

(A budai vígadó felavatása. A budai vígadónak felavatás-ünnepén a budai szegények javára sorsjátékot rendeznek, melyre eddig a következő magyar művészek ígérték, hogy nyvereményekül műtárgyakat ajándékoznak: *Aczél Henrik*, *Beck Fülöp*, báró *Brauncker Stina*, *Bruck Lajos*, *Burzer Lajos*, *Donáth Gyula*, *Ébner Lajos* és a női festőiskola, — *Fadrusz János*, *Fadrusz Jánosné*, *Ferenczy Károly*, *Gergely Imre*, *Glatz Oszkár*, *Grosz Béla*, *Hegedűs László*, *Holló Barnabás*, *Innocent Ferenc*, *Jankovich Gyula*, *Kallós Ede*, *Karvaly József*, *Kernstock Károly*, *Ligeti Miklós*, *Lotz Károly*, *Mannheimer Gusztáv*, *Margó Ede*, *Mark Lajos*, *Mihálk Dániel*, *Olgay Ferenc*, *Radnay Béla*, *Reichl Kálmán*, *Strobl Zsófia*, *Szenes Fülöp*, *Szlányi Lajos*, *Telkessy Valér*, *Vajda Zsigmond*, *Vaszary János*, *Zempléni Tivadar*. A *Vaszary János* allegorikus rajzával díszített meghívókra ma küldték szét. Akik meghívásra igényt tartanak és tervedésből nem kaptak, forduljanak a rendező-bizottsághoz, (II. Fázekas-tér, Új Vígadó-épület). A sorsjegyek ára 1 korona; kaphatók a rendezőség irodájában, továbbá *Kertész Lujza* tőzsdéjében (Krisztóf-tér), *Lohr I.* virágkereskedésében (II. Fő-utca 1.) Az ünnep január 30-ikán biztosan meg fog tartani.

(A Sashok e hó 20-án saját helyiségében táncestet rendez. A kör bálja a jövő hónap 17-én lesz.

(A Ferenovárosi Polgári Kör február 3-ikán, szombaton, *Bakács-tér 14. szám* alatt lévő helyiségeiben jelmezest rendez.

SPORT.

** **Tombola a jégen.** A korcsolyázó-egylet tombolát rendezett tegnap tagjainak, egy kis vigaszsorsjátékot az utolsó jégletlen telekért és a mult év kárba vesztett tagsági díjaiért. Nagy karácsonyfát állított a pályára, tele lampionokkal, bonbonnierekkel s azoknak a szerencsés kasszonyoknak és jéguraknak, akiknek a számát kihuzták, egy-egy csomag cukorkával, egy-egy kis bonbonnierral kedveskedett. Volt olyan is, aki valami több nyvereményt nyert, de a legnagyobb rész csak passzív nézője volt a sorsjátéknak, nem nyert semmit. A hangulat különben sem volt olyan emelkedett, mint a korcsolyázó egylet egykori jégünnepén; a karácsonyfán és a szép kivilágításon kívül semmi sem mutatta, hogy valami különös napja van a jégpályának. A különben sem nagyon lelkes hangulatot néhány sajnálatra méltó szerencsétlenség is rontotta. Így mindjárt a tombola kezdetén a lábát törte egy szép fiatal uri asszony. A mentők eszméletlen állapotban vitték el a pályáról. Később még háromszor szóllalt meg a négyes vészöngettyű, mely a pályarovosnak szól, de ezek az esetek nem voltak ilyen tragikus lefolyásúak. A tombola este hét órakor végződött.

* **Don José.** A németek nagy crackjének folyton csökken az oddsza a bécsi Derbyre, úgy hogy most már *Atlával* együtt mindössze ötszötörzöt pénzrel jegyzik a bookmakerek. Ora e nagy érdeklődésnek az, hogy törölték *Don José*t a hamburgi nagy díjból s így részvétele a bécsi Derbyben, föltéve ha egészséges marad, teljesen bizonyos.

TÁVIRATOK.

Prága, január 14. Ma délelőtt ment végbe *Skrbenszki hercegrének* ünnepélyes intronizációja, a helytartó, a tartományi fő-marsall, a parancsnokló tábornok, a nemesség és a hatóságok képviselőinek jelenlétében.

Róma, január 14. A király elfogadta *Tarditi* hadügyi államtitkár lemondását. A lapok szerint a fegyelmi bizottság teljesen ártatlannak mondotta ki

Minghetti és *Pellieux* miniszterelnök jóvá hagyta ezt a határozatot.

Liszacon, január 14. Egy magántávirat jelenti, hogy *Rio de Janeiro*ban kiütött a mirigyláz. Egy gyermek meghalt és egy megbetegedést konstátáltak.

Róma, január 14. *Altieri herceg*, a pápai nemes testőrség parancsnoka ma meghalt.

Róma, január 14. A pápa az itt időző bíbor-nokokat fogadta, akik az újév alkalmából szerencse-kívánataikat fejezték ki. A szent atya azután magán lakosztályában cerélet tartott.

Valladolid, január 14. A kereskedelmi kamarák üléseit ma vagy négyszáz megbízott jelenlétében megnyitották. Minden intézkedés megtörtént a rend fenntartására, mely nem is zavartott meg.

Udvari bál Bukarestben.

Bukarest, január 14. Tegnap este fényes udvari bál volt. Miután a király és a királyné cerélet tartottak, beléptek a diszterembe, hol a megleltent közűl többeket megszólítottak. Délelőtt a metropolitai egyházban a király és a főméltóságok jelenlétében istentisztelet volt, mire a király az érsek lakosztályában fogadta a törvényhozó testületek szerencsekívánatait. A primás metropolita, *Máno* tábornok pénzügyminiszter, a bukaresti polgármester és más méltóságok által a királyhoz intézett beszédekre a király hosszabb beszéddel válaszolt.

Déroulède terve.

Páris, január 15. Az *Echo de Paris* munkatársa *San-Sebastianban* beszélt *Deroulède*-del, aki kijelentette, hogy a kiállítás végéig minden tündetben kerülni akar. Az adott pillanatban azonban a legnagyobb erőfeszítést fogja tenni, hogy a plebiszcitárius köztársaságot győzelemre juttassa.

Az örmények sorsa.

Konstantinápoly, január 13. Újabb időben a katolikus örmények az utazás és költözködés szabása tekintetében ugyanolyan elbánás alá esnek, mint a gregoriánus örmények. Az Orszországbau üzleti okokból időző katolikus örményeknek nem engedik meg a visszatérést. Még az örmény katolikus patriarkátus sem volt képes eddig a portától uteveteket kieszközölni egy püspök részére, kinek Rómába kellene utazni és egy pap részére, aki a külföldön el akarja foglalni új állását.

Oroszország újéve.

Pétervár, január 14. A *Journal de St. Petersburg* az évszázad fordulójával írva azt mondja, hogy egész Európa meg van győződve, hogy a jövő s béke korszaka kell hogy legyen, melyben a népek a civilizáció nagy műveinek szentelhetik magokat. A lap megenlíti a párisi világkiállítást, mely jó előjele egy új korszaknak. Remélhető, hogy a XX. század az igazság és a béke diadalának százada lesz.

KÖZGAZDASÁG.

Kihágások statisztikája. A kereskedelemügyi miniszter az iparhatóságok elbírálása alá eső összes kihágásokra vonatkozó statisztikai adatok gyűjtése tárgyában a következő rendeletet adta ki valamennyi II-od fokú iparhatóságnak:

A bűnügyi statisztikai adatok teljessége szempontjából szükségesnek tartom, hogy az iparhatóságok is, az elbírálásuk alá tartozó összes kihágásokról, az idézett utasításban foglalt elvekhöz képest, 1900. évi január hó 1-étől kezdődőleg szintén ügylapokat állítsanak ki, amelyeket a m. kir. központi statisztikai hivatal fog rendelkezésükre bocsátani.

Felhívom emellegva a hatóságot, hogy az összes, hatósága alá tartozó elsőfokú iparhatóságokat haladéktalanul utasítsa, miszerint az elbírálásuk alá tartozó összes kihágásokról szolgálatandó statisztikai adatok gyűjtése körül 1900. évi január hó 1-től kezdődőleg mindenben a feat idézett 129.681. számú belügyminiszteri rendelettel (Belügyi Közöny 1900. évi 1. sz. ma) kiadott utasítás értelmében járjanak el. Utasítandók egyszersmind a hatósága alá tartozó elsőfokú iparhatóságok, hogy az 1900. évi január hó 1-je óta folyamatban levő kihágási ügyekre nevező utólag állítsanak ki ügylapokat.

Budapest, 1900. évi január hó 8-ikán.

Hegedűs, s. k.

Az örísi forgalom megszüntetése első sorban alighanem a román liszt-iparnak fog rendkívül javára szolgálni. A román malmok már régebben erőlködtek azon, hogy a magyar lisztkivitel elől a jobb piacokat elhódítsák; tényleg sikerült a Keleten, különösen Konstantinápolyban a fogyasztás egy részét, még jobb minőségű lisztben is maguknak biztosítani, sőt tavaly Anversben kiállítást is rendeztek, mely a román malmoknak kivitelre nézve szép kilátást nyújtott. Most hogy a

román buza behozatala Magyarországon vám a á
sik nagy az öröm a román malmok körében, mert
ant bizik, hogy ez a magyar liszt versenyképes-
zédet ismét csökkenti fogja. A román malomgaz-
atók legközelebb értekezletet tartanak, hogy a be-
lott kedvezőbb helyzet folytán megindítandó akció
mint megállapodjanak.

Országos kavékongre szus. Az új italmérsi
örvény a kavésok sérelmesnek tarták magukra
veve, e verből a sérelmes pontok megváltoztatása
éget országos mozgalmat akarnak indítani. A kavé-
eg részre memorandumot szándékozik a pénz-
nymsziszter elé terjeszteni, akit felkérnek, hogy az
örvény sérelmes pontjait törvényhozási uton vál-
tassa meg. Hogy a memorandumnak nagyobb
hatása és sikere legyen, az összes magyarországi
kavésok alá akarják írni. E céljuk megvalósí-
tása végett körlevelekben szólítják fel az összes kavé-
sokot a mozgalom támogatására. A memorandum
sokot az országban tartandó — kongresszu-
móvezet egy — ez év őszén tartandó — kongresszu-
mó fogják megállapítani. Miután a mozgalom kezdé-
ményezői az aradi kavésok, valószínű, hogy ezt a
kongresszust Aradon fogják tartani.

Az Újpesti Kereskedelmi és Iparbank tegnap
tartotta évi rendes közgyűlését Friedmann Ármán el-
nököle alatt. Az igazgatóság jelentése szerint a tiszta
nyereség 27.292 korona 48 fillér. Ez összegből 3000
koronát a tartal kalaphoz csatolnak, mely ezzel
33.000 koronára rug. Osztalékul 10% fejenbe 10 ko-
ronát fizetnek részvényesülvényenként. A felmentések
megeadása után egyik részvényes köszönetet mondott
az elért szép eredményért, mire megajánlották a válasz-
köszönetet.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ A Kimberley gyémánt. A párisi vilákiál-
lításon bizonyára sok nézője fog akadni annak az
új darab gyémántnak, amelyet az utóbbi időben
annyit emlegetett Kimberleyben találtak. A gyémántot
az millióra biztosították s mar el is küldték a párisi
vilákiállítás igazgatóságának. A kiállításon egy
üvegszekrényben fog ragyogni s állandóan négy ór
fogja őrizni. Ejszakára az üvegszekrényt a földbe
süllyeszti, s erős vaspáncéllal körülvett cellában őrk-
tik. Az új gyémánt nagyobb és szebb, mint a Régens,
s a Sab, a Nagymogul és a Kohinór.

+ Hosszmérés a zakatolásból. A sineket,
amelyekre egy robogó vonat vagonja rászalad, a
vagon sulya lenyomja egy kissé. Mivel pedig a leg-
közelebbi sinek szabadok még ettől a nyomástól, a
kerekek, ha rájuk kerülnek, zökkennek egy keveset,
s ez okozza azt a zajt, amiből a vonatok ismeretes
zakarolása támad. De ebből a zakatolásból könnyen
is lehet számítani egy vonatnak a gyorsaságát. Három-
fél méter hosszúságú sineket használnak ugyanis.
Hat, kilenc és tizenkét méterest. Bármelyik kalauz
megmondja, hogy milyen hosszúságú sineken robo-
gnak. Megjegyzendő ez a három szám: huszonkettő,
harminchárom, negyvennégy, ami könnyű, mert a
tízegységnek sokszorosai. Ahány zakatolást a vagon
kereke huszonkét perc alatt a hat méteres sinek
közé, annyi kilométert tesz meg a vonat egy óra
alatt. Kilencméteres sineken harminchárom perc
zakarolását kell venni, tizenkét méteres sineken
negyvenkét percet. És ugyanannyi métert tesz meg a
vonat óránként.

+ Hadihajók. Az angol parlament tagjai közt
a minap kiosztottak egy kis jegyzéket, amelyben
megvan, hogy mekkora a tengeri hatalmak hadereje.
A jegyzék szerint Angliának 488 hadihajója van,
Franciaországnak 428, Oroszországnak 306, Német-
országnak 227, Olaszországnak ugyanannyi, az Egye-
sült-Államoknak 122 és Japánnak 114.

+ A könyvtárlak szine. A lipcsei könyvkeres-
kedők legutóbbi gyűlésén az Elissen-őég érdekes
indítványt tett, hogy tudniillik a könyvkereskedők
közös elhatározással a tudományos és szép-
irodalmi műveknél a következő színű könyvtárlakat
használják:

Sötétbarna: Enciklopédiák, lexikonok.

Világosbarna: Mennyiségtani művek, technikai
munkák, kereskedelmi szakművek.

Sötétkék: Keleti és ókori nyelvek.

Világoskék: Modern nyelvtudomány.

Sötétvörös: Történelem.

Teglavörös: Földrajz.

Rózsaszín: Szépirodalom.

Sárga: Zene, művészet.

Sötétzöld: Természettudomány.

Világoszöld: Erdészeti, gazdasági könyvek.

Sárgászöld: Orvostudomány.

Világoszürke: Bölcseszett, pedagógia.

Sötétszürke: Jog- és államtudomány.

Féltete: Teológia.

+ Leikkimeretes ügyvéd. Amerikában az
ügyvédek úgy látszik komolyan forják fel a bivatá-
sukat. Ami azonban nem akadályozza meg azt, hogy
ez a kis história, amelyben egy ügyvéd szerepel,
egészen vidám ne legyen. Észak-Amerika egyik
városkájában a fackersburgi kerületben egy ügyvéd
női ruhában jelent meg. A védenca — egy hölgy —
ugyanis kártérítést pert indított a közüti vasut
ellen, amelynek egyik kocsiján megsérült. Az ügy-
véd azt akarta szemléltetőleg bebizonyítani, hogy
milyen könnyen beleakadhat egy nő a ruhájával egy
közüti kocsiba. De, tudniillik Caldwell, az ügyvéd,
háromszáz fontot nyomott és azért természet csak
nagyon nehezen akadt női ruha. Ami akadt is, rop-
pant szűk volt. E miatt aztán olyan komikus figura lett
belőle, hogy a bíróság és az esküdtek lecsillapitha-
talan hangos derűtségbe estek. De a felperes hölgy
megkapta a kártérítést.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

R. L. Kolosvári. Az egészen a kereskedelmi
miniszter megjelölésére van bízva. Az állami segélye-
zésért hozzá kell folyamodni.

F. G. Budapest. Ha van tehetsége a színészi
pályára, csak általános műveltséget kell kimutatnia.
Az erkölcsi bizonyítványt a kerületi előjáróságnál
szerezheti be.

Sz. D. Szászváros. Nagyon érdekes megjegyzé-
seit immár fölmozdunk kellett, mert a kérdés ki van
merítve.

K. J. Kis-Várda. 1. Cégeket elvből nem aján-
lunk, külföldi cégeket pedig semmi esetre. 2. A szü-
lök engedelmével illik is, szabad is.

Hivatalmak. Megtartják a címüket azután is.
B. E. Marosvásárhely. Nem emlékszünk a leve-
lére. Ha megkaptuk volna, nem kellene most a vá-
laszt sürgénre. Azóta már több mint ezer levélre
válaszolunk.

L. G. Budapest. Hat polgári iskolával igenis
pályázhatik a kerécses állásra, feltéve, hogy az iro-
dai munkáiban meg van már a járassága.

S. Á. Alsó-Kubin. Ha a leveleiben említett ada-
tokat okmányilag is igazolni tudja, s csatolja a leány
születési és erkölcsi bizonyítványait, folyamodhatik a
kérdéses alapítványért.

V. I. Egész bátran kereskedhetik azzal a
W. testv. Léva. 1. Két korona 40 fillérért a
Budapesti Napló kiadóhivatala megküldi. 2. Sorjegyei
nem nyertek.

H. I. 1. Négy polgári iskolával nem veszik föl
a vasut tiszti tanfolyamra. 2. Sorjegyei nem nyertek.
Országos Műveltségügyi bizottság az ügyben a párisi
kiállítás m. kir. kormánybiztosságához (IV. Bécsi-
utca 3.) fordulni. A kiállítás alkalmából minden
valószínűség szerint fognak indítani különvonatokat,
amelyeken az utazás a rendszerint olcsóbb lesz.

Ö. I. Zs. M. lakása: VIII. Vas-utca 6. Most
Budapestben van.

P. L. Miskolc. Rövidítése ennek a francia szó-
nak: mademoiselle.

B. E. Cirkvenica. A túljóhajások sanatóriumát,
ahová a szegénysorsu betegetek ingyen fogják föl-
venni. Csak most tervezik. A magán-sanatóriumok
csak a legkritikább esetekben vesznek föl ingyenes
betegeket.

Ö. Z. N. A. több pénzintézetnek is igazgató-
sági tagja. Levelei VI. Teréz-körút 23, szám alatt
megtalálják.

Sch. J. Sopron. Hamlet címmel van szomorú-
játék is, opera is. Az elsőt a Nemzeti Színházban, a
másikat az Operaházban játsszák.

H. J. Budapest. Magánvállalat, amely azt teszi,
amit akar. Kényszeríteni nem lehet, hogy kedvezmé-
nyes jogokat adjon, amikor teljes árakat is kap.

Abbazia, K. B. 1. Mindenesetre télen legjobb
ott a betegnek. 2. Azt csak az orvos mondhatná
meg, aki ismeri a betegség stádiumát. Annyi bizo-
nyos, hogy nagyobb részük meggyógyul. 3. Teljes
ellátásért (lakást, ellátást stb.) naponként 3—10 forint-
tal kell fizetni. 4. Fumén át gőzsel, vagy a deli
vasuton Mattuglién át kocsin mehet Abbaziába. 5.
Abbazia osztrák terület, ott tehát az osztrák és a
magyar pénz járja.

K. E. Beszintettük. Nem lesz folytatása.
Medinol. Dr. Kedy Karoly orvostanár, lakása:
Szentkirályi-utca 13. Minden délután rendel. Mag-
talahat délelőttünként is az Üllői-uti klinika bel-
gyógyászati klinikáján.

S. B. Petrosény. Sziveskedjék az ottani posta-
hivatalnál a *Postai Tárjak* című könyvet, annak
II. Rész, 1. §-ik pontjában megtalálja kérdésére a
választ. A postahivatal köteles tekintetben minden-
kinek szolgálatára állnia.

W. B. Győr. Legelőszerebb, ha az illető a kis-
hirdetések utján tesz kísérletet, ott az ajánlatot igen
sokan olvassák s esetleg alkalmazzák is.

Sz. G. Pozsony. Van egy osonó szakáll és ba-
jusznevesztő szer, amit a gyógyszerárakban bárhol
megkaphat, de sőt hiszszük, hogy eredményre is
jut velük.

Margit. A kérdőzettség szerkesztősége IV.,
Keoskemeti-utca 13. sz. a. van.

Kivancsi leányka. Egészen magánügy, amely-
ről sajnálatunkra nem adhatunk felvilágosítást.

16 OZL. sz. előfizető. Ha nincs értesítője, nem
tehet doktoratust.

M. Győr. Erre azt szokás mondani: „Fenn az
ernyő, nincsen kas.” De azért szelámoskodásnak
nem lehet minősíteni.

S. E. Sátorvaha-Ujhely. Az a közlemény fizetett
hirdetés, amelyről mi sem tudunk többet, mint a
mennyi benne foglaltatik.

H. Gy. Oravicabánya. Pénzügyőri biztosí vizs-
gára csak középiskolai érettségi vizsga alapján kér-
het engedélyt.

W. J. Halas. 1. Újévtől kezdve, külön engedély
nélkül, nem folytatható a kismértékben való kimé-
rest. 2. A pénzügyigazgatósághoz kell folyamodni.

Sz. I. Bárányos. 1. Egyik sem szökőév. 2. A
török a hivatalos nyelv.

N a p i r e n d.

Napló. Hétfő, január 15. — Római katolikus: Pál
rem. — Protestáns: Laski Ján. — Görög-ország (január 3.)
Malakia. — Zsidó: Sebat 15. Fák ünnepe. — A nap két
7 óra 29 percek — Nyugszik délután 4 óra 19 percek.
— A hold két délután 4 óra 24 percek. — Nyugszik reg-
gel 6 óra 53 percek.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.
A főúrosi magánépítési bizottságnak ülése d. u. 5 óra-
kor az új városkában.

A főúrosi közgazdasági bizottságnak ülése délelőtt 10
órákor az új városkában.

A tudományos akadémia II. osztály ülése délután 5
órákor.

A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor.
Kubelik Jón hangversenye a Vigadó nagytermében
este fél 8 órakor.

Szabad Lyceum a IV. kerületi Realanoda-utca 7-ik
sz. a. térszékelőházban délután 6 órakor. Rosenberg Anguszta:
A művészetek története.

A magyar jelzőlog hitelbank szelvényeinek sorsolása
délelőtt 10 órákor a bank helyiségében.

Nemzeti Múzeum: Természettajzi tára, nyitva délelőtt
9 óratól 1 óráig. A többi tárai 1 korona belépődíj mellett
megtekinthetők.

A Múzeumok téli tárlata nyitva d. e. 9. óratól este
8 óráig. Belépődíj 1 korona.

Iparművészeti múzeum zárva.
Egyetemi könyvtár zárva.

Iparművészeti múzeumi könyvtár zárva.
Országos Képtár zárva.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság Kerespe-
si 20. l. emelet. Hivatalos órák délelőtt 9-től délután 2
óráig. Telefon szám 24—55. Nyilvános olvasóterem és tu-
lakozó-osztály Kerespesi 22. szám I. emelet. Hivatalos
órák 9 óratól 12-ig és délután 3—6-ig. Telefon szám 24—16.

Hazai termékek állandó kiállítása. Keleti mintatár és ke-
reskedelmörtörténeti gyűjtemény, továbbá a Házi-ipari kiál-
lítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl)
a városligeti Ipaesarnokban nyitva télen délelőtt 9—2-ig,
nyáron és a többi évszakokban 9-től 12 óráig és délután
3-tól 5-ig, vagy 6-ig. — A magyar kir. kereskedelmi mú-
zeum külföldi kirendeltségeinek vezetőségével megbízott
üzletvezetőség V. Váci-körút 32. szám.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.
Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új
szencziációs műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fé-
nyes műsor.

Budapesti kávéház. Andrassy-ut. Naponta Banda
Marsi és fiai hangversenye.

Stefánia-szálloda. Murányi-utca 53. Budapest leg-
olcsóbb szállodája.

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns ká-
véház. Látnyvárosság: Bachus-pince.

Unió-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilági-
tás, specialitás kerekpárterem.

Petanovits Metropoli szállodája. Naponta hang-
verseny (lásd hirdetés). Ujjonnan berendezett fényes ét-
terem.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti
Színház-épület. Naponta kitérő előzené.

Putzer-pince Deák-tér naponta a pince ét-termek-
ben Schrammel és Boros Miska és Kiss Ferko híres szőlis-
tár hangversenye.

Budapesti Napló

részere

Apró hirdetéseket

és

Előfizetéseket

elfogadnak a következő lapelárusító helyeken:

Breuer Nővérek, Teréz-körút és Podmaniczky-utca
sarkok.

Adler Leona, Lipót-körút.
Pösch József, Váci-körút 30.

Özv. Véber Vimosné, Váci-körút 15.
Feldmann Mórné, Marokkói-utca 1.

Mesch utóda, Dorottya-u. 2. Magy. király-szálló.
Kürthy Kálmáné, Harmad-utca 1.

Weitzfeld Jakab, Király-utca 1.
Redlich Szidónia, Király-utca 59.

Benda Józsefné, Andrassy-ut 53. Oktogon.
Deutsch Miksané, Andrassy-u. 88.

Schneller Mórné, Dob-utca és Károly-körút sarkok.
Sopronyi V., dohány-nagytervezde, Kerespesi-ut 1.

Özv. Hallada Anna, Múzeum-körút 10.
Szántó Mór, Kecskeméti-utca és Kálvin-tér sarkok.

Deutsch Julia, József-körút 60. Baross-utca sarkok.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én. Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én.

Többet észszel.

Vígjáték 1 felvonásban. Irta Pailleron. Fordította Váradi Antal.

Személyek:

Maxime Blain Dezső Cécile Csillag T. Robert Nádaj

Utána:

Tudós nők.

Vígjáték 5 felvonásban. Irta Molière.

Személyek:

Chrysale Szigeti Henriette Vizvári M. Phylaminte Helvey Ariste Egressy Rákosi Armande Nagy Ib. Beise

Kezdeté 7 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én. Zárva.

VIGSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én.

Osztrigás Mici.

Böhözát 3 felv. Irta: Foydeau. Fordította: Böldi Izor.

Személyek:

Pétypen Hegedűs Sorignon Tapolczai Gabriella Nikó L. Montgicourt Gyöngyi Tábornok Szathmáry Marollier Bárdi Clementine Almási L. Virettené Makróczyng Osztr. Mici Delii E. Báróné Bálint R.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én.

Kadétkisasszony.

Operette 3 felvonásban. Irta Pásztor Árpád. Zenéjét szerzte Mader Raoul.

Személyek:

Williamson Németh Leila Ullah Bárdy Lucy, leánya Küry Robertson Raskó Billy Szirmai Wattkins Kovács

Kezdeté 7 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hétfő, 1900. január hó 15-én.

L. Komáromi Marika assz. felleptével

Szlamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Köressy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szerzte: Davidsohn Emanuel.

Személyek:

Monaóh Szilágyi Szlamit Komáromi Aron Sarlai Abigail Rózsa Lili Absolon Beöthy Cingitang Rózsahegyi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URÁNIA SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21. Hétfő, 1900. január hó 15-én.

A vas.

Kulturtörténelmi látványosság 3 felv. Irta Edvi Illés Aladar, dr. Brezina Árisztid műve nyomán.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, igazgató. Ma rendkívüli műsor. Krüger-féle villamos csillagok. Mai ujdonság: Vörösmarty: Szózat. Kölesy: Hymnus. (Isten áldd meg a magyart.) Előadva a Krüger-féle villamos csillagok által. The 3 Wortley, a repülő atléták. Sisters Maudes angol énektrecett, tükör- és ernyőtáncosnők! Alburtus és Bartram amerikai sportsmen. Holnap kedden, január hó 16-án Miss HELOISE

Titcomb

a leghíresebb délamerikai énekesnő első vendégjátéka. Szombaton, január hó 20-án első monstre álarcos bál nagy meglepetéssel. Jegyek elővételi díj nélkül válthatók a nappali pönztárnál és Weisz A. nagy szivartózsdejében IV., Károly-körut 26. szám. A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárosok által készítették.

FOLIES CAPRICE

Eredeti!! Ma Ujdonság!!

Der Aushilfsgarcon

énekes bohózat Leitner H.-tól. Zenéje Knoch A.-tól. 10 óraker Előzőleg 10 óraker zenzáció s ujd onság!

Egy karambol okai.

Eredeti magyar bohózat, a vasuti életből. Irta egy forgalmazta.

„Ein Chamer“

NANDAR

francia excentrique-duo.

Erkély incognito páholyok. Kitiűnő könyha és italok. — Mérsékelt árak.

Lobmayer János Ferenc és társa

bornagykereskedés alapítottát 1872. évben. Budapest, V. ker., Károly-körut 18. sz.

Előkelő családok bevásárlási forrása. Elismert régi bor, cognac, pezsgő, rum és tea kereskedések átadtuk és ajánljuk elismert hírnevű francia pezsgőknek budapesti raklárát. Henriot & Co. pezsgőgyárosok és udvari szállítók. Reims.

CIMBALMOK.

Legjobb népszerűvel, 5 évi jótállással, legszebb hanggal, részletfizetésre is kaphatók. Saját gyártású hangszerek, a m. előbalmok, hegedők, harmonikák, fuvolák, okkarnak, bőgők stb. — Kitiűnő magyar búrok. Számos kitiűnő és elismert és jó minőségű. Nagy képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldök meg. Magyaróssy Gyula magy. hangszercipar-telepe Budapest, VIII., Kecsepi-ut 7L

KRÖNIKUS

Viszketeg, mindenféle sómér, ótvár, bőrhámítás, test-, kéz-, lábizzadás ellen orvosilag ajánljatik az Erényi-féle „Ichtiol-Salicyl“, mely ezen bajokat a test bármely részén alaposan gyógyítja. Használati utasítással ára 3 korona.

„MAKACS“

Csusz, köszvény, derékfájás, hasogatók, szalagatás, szurás, máj-, lép-, gyomordaganat ellen biztos készítmény az Erényi-féle

„NERVIN“

Postán megrendelhető: Erényi Béla gyógyszer-táraból Szabadzsállítás 6. (Pestmegye). Budapesti főraktárak: Török József, Király-utca 12 Dr. Budai Emil, Városház-tér, Dr. Egger, Váci-körut 17.

Özv. Nietschné

Gerson Anna Budapest, Erzsébet-körut 52. elhelyez: minden nemzetiségű nevelőnőket gyermektertesznőket, bonneokat. 5579

50000 korona

2-3élsőrendű házra, II-ik tőlére kölesőn adatik. Ajánlatokat „B. S.“ jeligo alatt a kiadóhivatal el fogad.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pomtefucukorkát.

En Csillag Anna

180 centiméter hosszú óriási Lorelev-hajammal, a magam találmanyu pomadém 14 havi használata következtében nőt olyan nagyra. Ezt a pomadém a leghíresebb tekintélyek jóvetien szernek ismerték el a haj kihullása ellen, a hajnövesztés elősegítésére, uraknál gyarapítja a teljes erős szakkál növéstét és már rövid használat után a hajnak és a szakkálnak természetes fényt és tömötséget ad és megóvja a kornai megöszüléstől a legkésőbb vénkorig. 1 tégely ára: 1 frt, 2 frt, 3 frt, 5 frt. Postal szetküldés naponta az öszsz előzetes beküldése vagy postal utavét mellett az egész világra a gyaraból a bova az öszsz megrendelések küldendők. Csillag Anna, BECS, Sellergasse 14. sz.

Mégis csak legjobb a KÁVÉ és TEA közvetlen a tengeri hajórol, FIUMÉBÓL. FRATELLI DEISINGER cégtől. A szetküldés 5 kg-os zsákokban is. Árjegyzék bérmentve.

A legjobb cimbalmot

gyártja Sternberg Armin és Testv. hangszer-gyár, es. sz. kir. udv. szállítók BUDAPEST, Kerepesi-ut 36.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. sz. (Károly-körut sarok) Zenepalota. Ilusztrált árjegyzék (minden cikkről küön) ingyen kapható.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

Hirdetmény.

A kézbesíthetlen és fölős szállítmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés utján d. e. 9 óraker az alább felsorolt állomások teheráruraktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. községség ezennel meghívatik. Budapest prt állomáson 1900. jan. 18. Budapest nyugoti áll. 1900. jan. 25.

Budapest jőzsefváros állomáson 1900. jan. 29. Budapest, 1900. évi január havában. Az igazgatóság

Első budapesti Kávémagazin szetküldési osztálya

kávé

cívámlva és bérmentve. Postán utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldésével 4 1/2 kg. Kuba 6.50 4 1/2 kg. Mocca 6.50 4 1/2 kg. Jáva 6.50 4 1/2 kg. Gyöngy 6.50 1/4 kg. Csász. kev. tea 1.50 1/4 kg. Karaván tea 1.40 1/4 kg. Törmelék tea —.90

NINCSTÖBBÉ NÉLKÜLÖZÉS!!!

NAGY VAGYONT, ÓRIÁSI JÖVEDEMET naponta 20-30 koronát, de évente legkevesebb 5-6000 koronát szerezhet mindenki könyvnyú otthoni munkával társadalmi állásra való tekintet nélkül, a ki a „Kereskedelmi Vegyészeti” című könyv legújabb, kétszeresen bővített és javított kiadását megrendeli. Ezer és ezer em te hajhász munkát és mellékfoglalkozást eredménytelenül, pedig csak a könyvvel kellene megrendelnie, mert általa 540 oly foglalkozás sajátítható el, melyek bármelyikével, elliképzettség és töke nélkül férfi, nő, gyermek kényelmes és jövedelmező megélhetést biztosíthat magának. A könyv több ezer megrendelőt tanúsítja, hogy a KERESKEDELMII VEGYÉSZET valóban a század ARANYKÖNYVE és hogy megrendelése által mindenki önmaga és családja iránti kötelességét teljesíti.

E könyvnek egyetlen hálatal sem lenne szabad hiányozni, mert általa, különösen a falusi vagy kisvárosi háztartások bármelyikénél több száz forint takaríthat meg évente. A könyv első kiadását márci 3 frt volt, ennek dacára a legújabb, kétszeresen bővített kiadás, a míg a csekély készlet tart.

1 frt 20 kr (vagyis 2 kor. 40 fillér) kedvezményes ártért küldi meg mindenkinek a „KERESKEDELMII VEGYÉSZET” könyvküldő hivatala UJPEST, Lőrinc-utca 24/a. szám.

Titkos betegségek

mindennemű impotentiát meg 1/6 s o b o k n a t i s meglepő sikerrel, alaposan gyógyítja med. univ.

Dr. Fabinyi

v. kórházi orvos, specialista oly módszerrel, melyet sok ezer betegnél biztos eredménnyel alkalmazott számos évi kórházi gyakorlatában. Biztos siker folytán honorárium utólag is fizetendő Lovelichre ajánlatul válasz: kívánatra gyógyszererek. 16078 Lakás: Budapest, VII., Erzsébet-körut 12. l. em. Bejárát a lépcsőnél. Külön várótermek. Rendel: d. e. 9-3-ig. Este 6-8-ig.

Nélkülözhetetlen!

minden városi, községi s adóhivatal és jegyzőknek.

Állami adókiivetési táblázatok

koronaértékben.

Megrendelhető: Vidor Ede m. kir. állami végrehajtónál Budapest, IV., Magyar-utca 25. sz. a.

Sneidig egyenruhákat

készít BLUM SÁNDOR Budapest.

BUDAPEST.

Váci-utca 12. szám.

Belák István

BUDAPEST, VII., Rottenbiller-u 4.

Zálogházi

cédulákat veszek. Eladok 13 lates ezüst evőkészleteket, grammja 5 kr., girandolokat, gyertyatartókat, hálalakat, tálcákat, grammja 6 kr., 12 darab ezüst evőkészlet 6 frt 50 kr., teljes 12 személyre való teljes evőkészleteket 138 frtól kezdve, az választék mindennemű ezüst műtővös tárgyakban, arany férfilnokok kölléggóval, grammja 85 kr., masszív arany gyűrűk 2 frt 40 krtól, tula remontoir órák 6 frt. Grünberger Armin Béla örökösei Budapest, IV., Városház-tér 9., l. em. 23 Harisbazar.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.